

İstanbul - 1432 / 2011

Editör

REVA GRUP

Tashih

Dr. M. Şerafeddin Kalay

Bahri Çetin

Kapak

Mustafa Yüm

İç Tasarım

Şaban Muslu

Baskı - Cilt

Erkam Matbaası

0212 671 07 00

Umre Rehberi ve Dua Kitabı

Yayına Hazırlayan

İbrahim ÇETİN

Mekke Ümmül Kur'a Üniversitesi

İslâm Hukuku Bölümü Mezunu

İçindekiler

Önsöz.....	9
Giriş.....	11
Umre Adayları İçin Pratik Bilgiler	12
Umre.....	20
Umre'nin Hac'dan farklı olan yönleri	20
Umre'nin Yapılışı	21
Umrenin niyeti şöyledir:	21
Umre Tavafı İçin Niyet.....	23
Sa'y.....	25
Umre Sa'yı İçin Niyet	26
Seferilik	28
Umre İbadetinde Kadın ve Erkek Farkı.....	30
Önemli Bazı Bilgiler.....	32

İhram	32
İhram Yasakları	32
Mikât:	34
Mekke-i Mükەرreme	36
Mekke'ye Girerken Okunacak Dua	36
Mekke'ye Ulaşılınca Okunacak Dua	38
Kâbe'ye Ulaşılınca Okunacak Dua.....	39

Tavaf Duaları / 41

Tavaf Namazından Sonra Okunan Dua	57
Mültezemde Okunacak Dua	61
Hatîm'de Okunacak Dua	63
Zemzem İçince Okunacak Dua.....	66

Say Duaları / 67

Sa'y Tamamlanınca Merve'de Okunacak Dua	96
--	----

Veda Tavafı / 99

Veda Tavafından Sonra Okunacak Dua..... 100

Medine-i Münevvere / 105

Medine-i Münevvere Uzaktan Görününce

Okunacak Dua 106

Mescid-i Nebevi Görününce..... 106

Mescid-i Nebeviye Varınca Okunacak Dua 111

Hz. Peygamber (sav)’in Kabri Önünde

Selam ve Dua..... 113

Hz. Ebu Bekir (ra)’in Kabri Başında Selam ve

Dua 120

Hz. Ömer (ra)’in Kabri Başında

Selam ve Dua..... 122

Cennetü'l-Baki, Uhut Şehitleri ve Başka Kabristanları Ziyaret Esnasında Okunacak Dua	126
--	-----

Medine'den Ayrılırken, Rasulullah'ı Ziyaret ve İki Rekat Namaz'dan Sonra.....	128
--	-----

Medine'den Ayrılırken, Rasulullah'ı Ziyaret ve İki Rekat Namaz'dan Sonra	129
---	-----

Mekke-i Mükەرreme ve Medine-i Münevveredeki Ziyaret Yerleri / 131

Mekke Ziyaret Yerleri	132
Mekke	132
Kâbe	134
Mescid-i Haram	141
Hacer-i Esved	143
Zemzem	146
Zemzem İçerken	148

Ebu Kubeys Dağı.....	149
Cennetu'l-Mualla Kabristanı	149
Cin Mescidi	150
Cebel-i Nur	152
Cebel-i Sevr	153
Arafat.....	154
Cemel-i Rahme	155
Müzdelife.....	155
Mina	156
Medine Ziyaret Yerleri	157
Uhud ve Uhud Şehidliği	157
Kıbleteyn Mescidi	159
Fetih Mescidleri.....	160
Kuba Mescidi	161
Cuma Mescidi.....	161
Cennetül Baki	162
Krokiler	163

Önsöz

Kâbe, Allah'ın evi manasına **“Beytullah”**

ismini taşıyan ve yeryüzünde inşa edilen ilk mabettir. Mekke-i Mükerreme'de bulunan bu şerefli eve İslâm'ın beş temel esasından biri olan Hac ibadeti için dünyanın dört bir köşesinden milyonlarca Müslüman akın eder gelir. Kalpleri aynı hedefler için çarpan siyahı, beyazı ve her rengi ile bu kardeş müminler Mekke ve Medine'de kutsal bir ibadeti yerine getirirler.

İhrama girmek, Arafat ve Müzdelife'de vakfe yapmak, Kâbe'yi tavaf etmek, dünyanın dört bir yanından gelen müminler seline karışıp akmak, ruhları dinlendiren, gönülleri sevinç ve heyecanla dolduran ne güzel bir ibâdet akışıdır.

Mü'minler, Allah'ın Evinin etrafında pervane gibi dönerken, Safa ve Merve tepeleri arasında Sa'y ederken ve nihayet Medine'de sevgili Peygamberimizin kabrini ziyaret ederken ne büyük bir coşku ve sevinç duyarlar. Onlar bu hususta haklıdırlar. Zira Cenab-ı Hakkın sayısız nimet ve ikramlarına mazhar olmuşlardır.

- Hac farklı bir cihattır. Bu cihatta mü'minler sabrı, tevazuyu, olgunluğu, tevek-

külü, Allah için harcamayı, Allah için sevmeyi öğrenirler.

- Hac maddi-manevi birçok zorlukları yenererek eda edilir. Bütün ibadetler gibi haccın da Allah katında makbul ve daha sevaplı olması için usulüne uygun, eksiksiz, peygamberimizin yaptığı ve öğrettiği şekilde yapılması gerekir.

- Hac Namaz gibi her zaman ve her yerde eda edilen bir ibadet değildir. Çoğumuz bu ibadeti ilk defa eda etmekteyiz. Bu sebeble elinizdeki bu rehberi yola çıkmadan evvel bir kaç defa okuyunuz.

Ayrıca daha evvel Hacca gitmiş hacılara ve özellikle Hac konusunda bilgili, tecrübeli ve ilmine itimat ettiğiniz hoca efendilere müracaat etmenizde fayda vardır. Zira elinizdeki bu rehber fazla teferruata dalmadan, öz olarak hazırlanmıştır.

Cenab-ı Allah'dan faydalı ilim, salih amel ve helâl rızık niyaz ederiz.

Keremi sonsuz mevlamız hepimize kolaylıklar versin. Haccımızı, Umremizi ve bütün ibadetlerimizi yüce katında kabul buyursun.

Amin.

İbrahim Çetin

Fatih - İstanbul

29.09.2000

Giriş

Kâbe'yi ziyaretle ilgili iki ibâdet vardır: Hac ve Umre. Gücü yeten, imkân bulan müslümanlara, ömründe bir defa Hacc etmek farz, Umre yapmak ise müekket sünnettir.

Hac ancak hac ayları denilen belirli bir zaman dilimi içinde yapılır. Bu zaman diliminin bütününe hac mevsimi veya “eyyâmu'l-hac” denilir. Hac mevsimi şevval ve zilkade ayları ile zilhiccenin ilk on gününü içine alır. Bu aylar girmeden hac ile ilgili menasikten biri yapılamayacağı gibi Arefe günü Arafat bölgesinde bulunup vakfe yapamayan kimsenin, o yıl haccetmesi de mümkün olamaz.

Umrenin ise, belirli bir zamanı yoktur. Arefe günü sabahından, Kurban Bayramının dördüncü günü akşamına kadar olan beş gün müstesna ister hac aylarında, ister hac ayları dışında, yıl boyunca her zaman yapılabilir.

Mîkat sınırları ile Harem Bölgesi arasında (Hill Bölgesinde) bulunanlar, gerek Umre, gerek Hac için ihrama buldukları yerde (Harem bölgesine girmeden) Harem bölgesinde ve Mekke’de bulunanlar ise hac için Harem bölgesinde, Umre için ise, Harem bölgesi dışındaki mikatlardan, özellikle de Ten’im ve Ci’rane’den ihrama girerler.

Hac ve Umre birbirlerinden ayrı her biri tek başına yapılabileceği gibi, hac ayları içinde ikisi birlikte de yapılabilir.

Umre Adayları İçin Pratik Bilgiler

Hac ve umre yapmak isteyen değerli

müminlerin bu yolculukları sırasında dikkat etmeleri gereken bazı pratik bilgileri şöyle özetleyebiliriz:

- 1- Umre ve Hac yolculuğuna çıkacak kardeşlerimiz Allah rızası için yapılacak ve sayısız ecir kazanılacak bu ibadetler için helal para temin etmeli, alacaklarını almalı, borçlarını ödemelidir. Bu mümkün değilse yazı ile tevsik ediniz.
- 2- Aile efradı, hısım ve akrabaları ile helalleşiniz.
- 3- Aşırıya kaçmadan yol hazırlığı yapınız.
- 4- Hac yahut umre seferi, yorucu ve uzun bir seferdir. Bu ibâdetler bedeni ve mâli bir ibadettir. Öyleyse daima sabır gösterecek ve daima ilahi rızayı arayacaksınız.
- 5- Yolculuğunuz, genellikle kabile

içinde geçeceğinden, kabile başkanının molalarda verdikleri kalkış saatlerine uyunuz. Emir ve tavsiyelerini dikkatle dinleyiniz. Herşeye itiraz etmeyiniz. Bu yolda çektiğiniz ve çekeceğiniz her sıkıntıya karşı sabırlı olunuz.

- 6- Hac ve Umreye genç yaşta gitmeye bakınız.
- 7- Hac ve Umre için gerekli bütün malumatı önceden mutlaka okuyunuz, öğreniniz. Zira her zaman sizi uyaran bir kimse bulamayabilirsiniz.
- 8- Yolculuğunuz boyunca ihlas ve samimiyeti terk etmeyiniz. Şeytan, özellikle bu yolculuk sırasında size tesir etmeye çalışacaktır. Onu asla dinlemeyiniz ve ona asla itaat etmeyiniz.
- 9- Arkadaşlarınızın hatalarını hoş görünüz. Affi ve bağışı elden bırakma-

yınız.

- 10-** Allahı çok zikrediniz. Rasulullah'a çok salavat getiriniz.
- 11-** Kimseye yük olmayınız. Herkesin yardımına koşunuz. Başkalarını asla rahatsız etmeyiniz.
- 12-** Çok cömert ve bağışlayıcı olunuz.
- 13-** Yemenizde ve içmenizde sünnete uygun hareket ediniz. Sağlığınızı koruyunuz, bunun için özellikle çok soğuk su içmekten, çok sıcak yemekten güneş altında uzun süredolaşmaktan, bozulmuş yemekleri yemekten uzak durunuz.
- 14-** Ağır yağlı ve kızarmış yiyecekleri yemeyiniz.
- 15-** Bol bol zezem içiniz, zira zezem suyunda mikropların barınması mümkün olmamaktadır.
- 16-** Temizliğe çok dikkat ediniz. Hav-

lunuz, elbiseniz ve diğer eşyalarınızın temiz olmasına özen gösteriniz.

- 17-** Giydiğiniz elbiselerin teri emen ve sıcağı fazla geğirmeyen pamuklu ve keten cinsinden açık renk elbiseler olmasına dikkat ediniz.
- 18-** Çamaşır ve elbiselerinizi sık sık yıkayınız. Ayak ve el temizliğine dikkat ediniz.
- 19-** Oturduğunuz evi-oteli ve gittiğiniz yerleri asla kirletmeyiniz. Kirletenleri güzel bir üslupla ikaz ediniz.
- 20-** Otellerde soğutucuları gereksiz yere ve uygunsuz kullanmayınız.
- 21-** Yağlı yemeklerden ve dışarıda satılan yiyeceklerden kaçınınız.
- 22-** Elbiselerin beyaz ve pamuklu olmasına dikkat ediliniz.
- 24-** Lüzumsuz alışverişlerle vakit geirmemeye özen gösteriniz.

- 25- Yersiz hareket ve davranıştan kaçınınız.
- 26- Vakitlerinizi boşa harcamaktan ve sık sık arşı ve pazarlarda dolaşmaktan sakınınız. Alış verişlerinizi Hac ibâdetini tamamladıktan sonra ve mümkün ise Medine’de yapınız.
- 27- İhramınızın temiz, yeni ve geniş olmasına dikkat ediniz. Çünkü uzun süre onların içinde kalacaksınız. Temizliğine azami gayret gösteriniz.
- 28- Sık sık gusül abdesti alarak hem ibadetlerinizin sevabını artırır, hemde daha temiz ve sağlıklı olabilirsiniz.
- 29- Elinizin altında bir hac rehberi bulundurunuz. Öğrenmek istediğiniz konuları önce kitabınızdan daha sonra güvendiğiniz ilim sahiplerinden sorunuz.

- 30-** Sizi tanıtıcı bir evrakı yanınızdan eksik etmeyiniz.
- 31-** Paranızın büyük bir kısmını emniyet edeceğiniz bir yere yatırınız. Üzerinizde fazla para ile dolaşmayınız.
- 32-** Herhangi bir hastalık halinde vakit kaybetmeden bir doktora başvurunuz. Güneş ve sıcak çarpması halinde önce serin bir yere çekilip soğuk su ile vücudunuzu ıslatınız. Varsa başınıza buz koyunuz ve tuzlu su içiniz.
- 33-** Tavaf ve say sırasında kimseyi incitmeyiniz. Haceru'l-Esvedî öpebilmek için başkalarına eziyet vermeyiniz.
- 34-** Taşlamalar sırasında taşlarken izdi-hama sebep olmayınız.
- 35-** Yorucu ve sıkıntılı bir ibadet yapacaksınız, şimdiden her türlü zorluk ve meşakkate kendinizi alıştırmınız.

Ruhi eğitiminizi tamamlayınız.

- 36-** Yanınıza fazla ağırlık almayınız. Özellikle gidiş sırasında kendinizi lüzumsuz eşyaları taşımak zorunda bırakmayınız. Size en çok lazım olabilecek şeyleri önceden belirleyiniz. Bunlar havlu, kokusuz sabun, misvak, küçük bir yastık, ince bir battaniye, terlik, iç çamaşırları, yedek elbiseleriniz, küçük bir makas, tırnak makası ayakkabılarınızı koyacağınız küçük bir torba, şeytana atacağınız taşları saklamak üzere küçük bir kese, küçük ve pilli bir el feneri, küçük not defteri veya bloknot, kullanmak zorunda kaldığınız ilaçlarınız.
- 37-** Yolculuk sırasında hoşunuza gitmeyen olayları ve çirkin sözleri anlatmayınız. Bilakis gördüğünüz güzel şeyleri ve işittiğiniz tatlı sözleri an-

latınız.

- 38-** Her yerde ve her zaman yüce Allah'ın yardımını isteyiniz.
- 39-** Arkadaşlarınızın bilgili ve ihlaslı kimseler olmasına dikkat ediniz.
- 40-** Vakitlerinizin büyük çoğunluğunu ibadetle ve özellikle nafîle tavaflar yaparak geçiriniz.
- 41-** Bilmediğiniz şeyleri mutlaka sorup öğreniniz. Unutmayınız ki sormanın utancını yenemezseniz, cehaletin zilletine düşersiniz.
- 42-** Yolculuğunuz sırasında İslâmî şuur ve düşüncenizin artmasına azami gayret gösteriniz.
- 43-** Diğer ülkelerden gelen müslüman-kardeşlerinizle tanışınız, yakınlaşınız. Onlara küçük de olsa bir hediye veriniz. Onların hediyelerini kabul ediniz.

- 44-** Mekke ve Medine’de bazı günlerinizi oruçlu geçiriniz. Bunun sevabının pek büyük olduğunu biliniz.
- 45-** Haccınız yahut umrenizin kabulü için daha şimdiden yüce Allah’a dua ve niyazlarda bulununuz..

Umre

Umre belirli zamana bağlı olmaksızın, ihrama girerek, Kâbe’yi tavaf Safa ve Merve arasında Sa’y etmekle yapılan ibâdetdir.

Hanefî Mezhebine göre kişinin ömründe bir defa Umre yapması Sünnet-i Müekkede’dir.

Umre Arefe günü ile Kurban Bayramının dört gününde yapılmaz. Bunun dışında her zaman yapılabilir.

Umre’nin Hac’dan farklı olan yönleri

- 1- Umre'nin belirli bir vakti yoktur.
- 2- Umre'nin Arafat ve Müzdelife vakfeleri yoktur.
- 3- Umre'de Cem-i Takdim ve Cem-i Tehir yoktur.
- 4- Umre'de şeytan taşlama yoktur.
- 5- Umre'de Kudüm Tavafı ve Veda Tavafı yoktur.
- 6- Umre'de kurban kesmek yoktur.

Umre'nin Yapılışı

Umre yapmak isteyen kimse önce Medine'ye varmış, Medine'de kalmışsa Mekke'ye hareket etmeden Medine'nin 10 km. dışındaki Zülhuleyfe Mikat bölgesinde veya Mekke'ye uçakla gidiyorsa, bulunduğu otelden ihrama girer.

Eğer hava yolu ile Türkiye'den direk Cidde'ye gidip oradan Mekke'ye geçecekse Umre'ciye kolaylık olması için uçağa binmeden önce havaalanında veya uçak

havalandıktan iki saat sonra ihramını giyer. İhram namazı niyeti ile iki rekat namaz kılar. Bu namaz sünnettir. 1. Rekatta Kâfirûn (Kulya eyyühelkâfirun) 2. Rekatta İhlâs (Kulhuvallahu ehad) surelerini okur. Namazdan sonra umreye niyet eder.

Umrenin niyeti şöyledir:

لِي فَيَسِّرْهَا الْعُمْرَةَ أُرِيدُ نِيَّيْهِمْ أَلَلَّ
بِهِ أَحْرَمْتُ وَ الْعُمْرَةَ نَوَيْتُ مِنْنِي تَقْبَلُهَا وَ
«تَعَالَى لِلَّهِ»

“Allahım ben umreye niyet ettim, onu bana kolaylaştır ve onu benden kabul ettle.”

Sonra telbiye getirilir:

لَا شَرِيكَ لَكَ شَرِيكَ لَا لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ، أَللَّهُمَّ لَبَّيْكَ،
لَا الْمُلْكَ، وَ لَكَ النُّعْمَةُ وَ الْحَمْدُ إِنَّ لَبَّيْكَ،
«لَكَ شَرِيكَ»

“Allahım, Senin emrine sözüm ve özümle tekrar tekrar icabet ettim, emrine boyun eğdim. Sana ortak yoktur. Emir ve davetine gönülden ve sadakatle icabet ettim. Senin eşin ve ortağın yoktur. Şüphesiz ki hamd de nimet te Sana mahsustur. Mülk Senindir. Bütün bunlarda senin eşin ve ortağın yoktur” diyerek telbiye getirir.

Niyet ve telbiyenin yapılmasıyla ihrama girilmiş ve “**İhram Yasakları**” başlamış olur.

Yolculuk esnasında, yüksek tepelerde, herhangi bir grupla karşılaştığında, konaklayıp tekrar hareket ettiğinde, yeni bir bölgeye veya şehre girdiğinde telbiye ve tekbir getirir.

Telbiye ve tekbirleri tek rakamlarla (üçer, beşer, yedişer... vs) getirmeyi tercih eder.

Mescid-i Haram’a varınca Hâce-

rü'l-Esved'in olduğu köşeye gelinir, çizginin üzerinde tavaf için niyet yapılır.

Umre Tavafı İçin Niyet

«الْحَرَامِ بَيْتِكَ طَوَافًا أُرِيدُ إِنِّي هُمْمٌ أَلَّ
عَزَّوَجَلَّ تَعَالَى اللَّهُ مِنِّي وَتَقَبَّلْهُ لِي فَيَسِّرْهُ»

“Allah’ım senin rızan için umre tavafını yapmak istiyorum. Bana kolaylık ver ve kabul buyur.”

Tavaf Hacerü'l Esved'in köşesinde başlayıp yine aynı köşede tamamlanmak üzere Kâbe'nin etrafını samimi duygular içinde yedi defa dolaşmaktır. Bu dolaşmanın her birine **şavt** adı verilir.

Tavaf Hacerü'l-Esved'de başlar, Hacerü'l-Esved'de biter.

Tavafa başlarken erkekler sağ omuzlarını açığa çıkarırlar. Buna ıztıba denilir. Bu arkasında sa'y olan tavafın bütün şavt-

larının sünnetidir.

Tafavın ilk üç şavtında Remel vardır.

Remel kısa adımlarla, hafif koşar vaziyette omuzları silkeleyerek çalımlica yürümektir. Hanımlar remel yapmazlar.

Tavafa başlarken ve her şavtın bitiş hizasına gelince Hacerü'l-Esved, **Bismillah** denilerek istilâm edilir. Eğer izdiham yoksa, başkasına zarar verilmeyecekse Hacerü'l-Esved öpülür.

Tavafta edenler, bu kitaptaki tavaf dualarını veya içinden geçen duaları veya Kur'an-ı Kerim okuyabilirler.

Tavaf bittiğinde Makam-ı İbrahimde iki rekat **tavaf namazı** (kerahat vakti değilse) kılar. Fatiha'dan sonra biliyorsa birinci rekatta Kâfirun, ikinci rekatta İhlas surelerini okur.

Namazın arkasından kitabın dualar kısmındaki **Makam-ı İbrahim'de okunan**

dua okunur.

Daha sonra Kâbe'nin kapısının bulunduğu yerde (Buraya mültezem adı verilir) **Mültezem duası** okunur.

Mültezemden sonra altınoluğun altında bulunan ve bir yay şeklinde duvarla çevrilmiş olan "**Hatim**" denilen yerde en az iki rekat namaz kılınır. Burası Kâbe'nin içinden sayıldığından dolayı burada kılınan namaz Kâbe'nin içinde kılınmış gibi olur. Namaz kıldıktan sonra **Hatim'de okunacak duayı okur.**

Sonra bolca zemzem içilir. Zemzem'i mümkün olursa yeri ıslatmadan üzerimize ve bedenimize dökeriz. Sonrada **zemzem duasını** okuruz.

Sa'y

Sa'y Safa ile Merve tepeleri arasında yapılan yürüyüşe denilir. Bu yürüme Safa'dan Merve'ye dört, Merve'den Safa'ya

üç geliş şeklidir. Say, Safa tepesinde başlar, Merve tepesinde biter. Safadan Merve'ye bir gidişe **Şavt** denir. Dönüş ikinci şavttır. Bir sa'y 7 şavttan meydana gelir.

Tekbir, tehlil, hamd ve salavat getirerek Safa tepesine çıkılır ve Kâbe'yi görecek bir yerde durulur ve Umre sayı için niyet edilir.

Umre Sa'yı İçin Niyet

بَيْنَ مَا أَسْعَى أَنْ أُرِيدُ إِنِّي هُمَّ أَلَّ
«عَزَّوَجَلَّ تَعَالَى لِلَّهِ وَالْمَرْوَةَ الصَّفَا»

“Allahım Senin rızan için Safa ve Merve arasında sayımı yapmak istiyorum. Bu ibadeti bana kolay kıl ve kabul eyle” diyerek say'a başlanır.

Sonra Safa tepesinden merve tepesine doğru yürümeye başlar. Dualar bölümün-

deki say dualarını veya bildiği başka duaları okur. Tekbir, Tehlil, Salavat ve Hamd getirir.

Safa-Merve arasındaki iki yeşil direk arasına geldiğinde “**Hervele**” yapılır. Hervele süratli bir koşunun adıdır. Bu Hz. Hacer validemizin hatırasını taşıyan bir sünnettir.

Hervele sa’yın her şavtının sünnetidir. Kadınların hervele yapmaması evladır.

Yedinci şavt Merve’de tamamlanınca Sa’y duası yapılır.

- n Sa’y tamamlandıktan sonra, erkekler saçlarını dipten tıraş ederler veya kısaltırlar. Kadınlar ise saçlarından bir miktar keserler. Saçları dipten tıraş etmeden veya kısaltmadan erkekler sakal tıraşı olamazlar. Elbiselerini giyemezler ve diğer ihram yasaklarını yapmazlar. Çünkü gerek

erkekler gerekse kadınlar için tıraş olmadıkça ihramdan çıkılmış ve ihram yasakları kalkmış olmaz.

- n Tıraş olduktan sonra ihramdan çıkılmış olur. Bundan sonra ikinci bir Umre için ihrama girinceye kadar Mekke-i Mükerrerme’de cinsi ilişki dahil bütün ihram yasakları kalkmış olur.
- n Bundan sonra Umreci Mekke’de bulunduğu müddet içinde dilediği kadar Tavaf yapar. Kaza namazları kılar. Te’nim, Cirâne veya diğer mikatlardan Umre yapabilir.
- n Harem-i Şerif veya Mekke-i Mükerrerme’de kerahat vakitleri Hanefi Mezhebine göre diğer yerlerden farklı değildir. Umreci veya Hacı adayının Mekke ve Medine’de kerahat vakitlerinde nafile namaz

kılmaması daha uygundur. Tavaf namazını da kerahat vakti dışında kılması uygun olmandır.

Seferilik

- n Ayrıca Umreci veya Hacı adayı Mekke ve Medine’de 15 günden az kalacaksa namazlarını yalnız kıldığında (Dört rekatlı farzlarını) iki rekât kılar.
- n Hac’da durum biraz farklıdır. Hacı adayı Mekke’de Arafat’a çıkmadan evvel 15 gün veya daha fazla kalacaksa Mukim sayılır. Dört rekattı farz namazları dört rekât olarak kılar.
- n Arafat’a çıkmadan evvel, Mekke’de 15 günden az kalacaksa Hacı seferi sayılır.

Gerek Mekke’de bulunduğu zaman, gerekse Arafat ve Müzdelife’de dört rekattı

farz namazları seferi olarak iki rekat kılar.¹

Umre İbadetinde Kadın ve Erkek Farkı

- n Erkek ihrama girdiğinde; dikişli elbise ile topukları ve ayakların üstünü kapatan ayakkabı giyemez. Kadınlarla ilgili dikişli elbise yasağı yoktur. Onlar ihrama girdiğinde; hergün giydiği tesettüre uygun dış kıyafeti ile hac ve umresini yapar. Ancak yüzüne değen bir örtü ile yüzünü kapatamaz. Erkeklerin bulunduğu bir yerde fitneye sebep oluyorsa kapatabilir.
- n Erkekler Telbiye, Tekbir, Tehlil ve Zikirlerde seslerini yükseltebilir.

---

¹. (Bak: İrşâdü Sarı, s/131)

Fakat kadınlar seslerini yükseltemez.

- n Erkekler Remel, İzdıba ve Hervele yaparlar, kadınlarda ise Remel, İzdıba ve Hervele yoktur.
- n Tavafta erkekler Kâbe'nin yakınında dolaşabilir, kadınların ise erkeklere dokunmamak için Kâbe'nin biraz uzağından tavaf etmeleri daha uygundur.
- n Erkekler İhram'dan çıkmak için saçlarını bütünüyle traş edebilir, kadınlar ise ihramdan çıkmak için saçlarının ucundan keserler.
- n Kadınlar özel hallerinden dolayı ziyaret tavafını geciktirirler, vakitleri yoksa veda tavafını terk ederler. Bundan dolayı bir ceza gerekmez.
- n Kadınlar Mikat mahallinde âdetli iseler, niyet edip telbiye getirirler. Böylece ihrama girmiş olurlar.

Namaz kılmazlar. Mekke'ye geldiklerinde özürlü halleri kalkıncaya kadar tavaf ve say yapmaz, ihramlı olarak beklerler. Özürleri kalktığında gusül abdesti alıp tavaf ve say yaparlar. Tekrar ihrama girmek için Mikat mahalline gitmezler. Özürlü oldukları günlerde ihram yasaklarına riâyet ederler.

Önemli Bazı Bilgiler

İhram

İhram Hac veya Umre niyetiyle, diğer zamanlarda helâl olan bir kısım fiil ve davranışları, belirli bir süre için kişinin kendisine haram kılmasıdır. Bu durum niyet ve telbiye ile tahakkuk eder. İhrama giren kişinin, ihramlı iken yapması yasak olan şeylerden bir kısmı şöyledir.

İhram Yasakları

- a) Erkeklerin giyim eşyası olarak vü-

cuda göre şekillendirilmiş dikilmiş veya örülmüş şeyleri giymesi.

- b)** Başını örtmesi: Takke, bere veya sarık giymesi.
- c)** Eldiven, çorap veya topukları kapalı ayakkabı giymesi.

(Giyimle ilgili bu yasaklar sadece erkekler içindir. Kadınlar normal elbiselerini giyerler. Giydikleri elbisenin beyaz olması şartı yoktur. Yalnız yüzlerini, yüzlerine değen bir şeyle örtemezler.

- d)** Saç, sakal, bıyık tıraşı olması, vücudun diğer bölgelerinden kıllar koparması, yolması, tıraş olması. Saç traşı, kıl koparmak kadınlar için de yasaktır.
- e)** Tırnak kesmek.
- f)** Güzel koku sürünmek, kokulu sabun kullanmak.

- g)** Cinsi ilişki veya ilişkiye yol açan söz ve davranışlarda bulunmak.
- h)** Karada yaşayan av hayvanlarını avlamak veya bunlara zarar vermek
- ı)** Başkalarıyla tartışmak, kavga etmek ve kırıcı davranmak.

İhramlı her zamankinden daha fazla edepli, sabırlı, güzel sözlü olmalıdır.

Bazı kimseler yorgunluk, sıcak, kalabalık ve cehaletin etkisiyle çok hiddetli oluyorlar. Bu ibadeti yaparken özellikle ayetlerle yasaklanmış olan bu günahları işlemek büyük gaflettir.

İhramlının;

- Yıkanması
- Kokusuz sabun kullanması
- Diş çektirmesi
- Çiçek ve meyve koklaması
- Yüzük ve kol saati takması

- n Üzerine, ayaklar ve baş kapanmadan yorgan ve pike örtmesi serbesttir.

İhramın beyaz olanı diğer renklerden ef-daldır. İhramlı, kirlenen veya zarar gören ihram elbiselerini yenisiyle ve temiziyle de-ğiştirebilir.

Mikât:

Âfakdan Harem-i Şerife gelen mü'minin ihrama girmeden geçemeyeceği sınırları belirleyen mevkilere mikat denir. Bu mevki-ler 5 adettir.

1-Zülhuleyfe: Medine yakınlarındadır. Mekke-i Mükerreremeye en uzak mikat burasıdır.

2- Cuhfe: Harem-i şerife göre kuzey mıntıkasında Kızıl Deniz sahillerinde Râbığ yakınlarındadır.

Günümüzde Türkiye veya Avrupa ül-kelerinden Cidde'ye gelip Harem-i Şerife yönelecek uçak ve gemi yolcularının Cuhfe hizasını geçmeden ihrama girmiş olmaları

gerekir. Cidde Mikât sınırları içindedir.

Bu sebeple Türkiye'den veya Avrupa'dan umre veya hacca giden yolcuların Cidde'de ihrama girmeleri sahih olmaz.

3- Karn: Taif yakınlarında olan mikattır ve bu mikat Mekke'ye en yakın mikattır.

4- Yelemem: Güneyde Yemen yolu üzerindedir. Mekke'ye 92 km. mesafededir.

5- Zâtü Irk: Kuzeydoğu Irak istikametine doğru düşen mikattır.

Bu mevkileri bizzat Resulullah (sav) Efendimiz tesbit etmiştir.

ⁿ **Âfâki:** Mikâtların dışında ikamet edip hac umre veya başka maksatlarla Mekke'ye giderken bu mikat yerlerini ihramlı geçmesi gereken kimse demektir. Mekke-i Mükerrerme'de ikamet edip herhangi bir maksatla mikat hâricine çıkanlar da aynı hükme tabidirler.

Mekke-i Mükەرreme

Mekke'ye Girenken Okunacak Dua

الْبَيْتَ وَ بَلَدُكَ، الْبَلَدَ هَذَا إِنَّ هُمْ أَللُّ
أُوْمٌ وَ رَحْمَتِكَ لُبَّاطٌ جِبْتُ بَيْتِكَ،
بِقَدْرِكَ رَاضِيًا لِأَمْرِكَ مُتَّبِعًا طَاعَتِكَ،
الْمُضْطَّرُّ مَسْأَلَةً أَسْأَلُكَ . لِأَمْرِكَ مُسْلِمًا
تَسْتَقْبِلُنِي أَنْ عَذَابِكَ مِنْ الْمُسْفِقِ إِلَيْكَ
أَنْ وَ بِرَحْمَتِكَ عَنِّي تَتَجَاوَزَ أَنْ وَ بَعْفُوكِ
هُ الِ أَنْتَ بِأَنَّكَ أَسْأَلُكَ . جَنَّتَكَ دُخْلِنِي تُ
أَنْ الرَّحِيمِ الرَّحْمَنُ أَنْتَ إِلَّا إِلَهَ لَا
رَغْبَتْنَا تُعْطِينَا وَأَنْ دَعْوَتْنَا لَنَا تَسْتَجِيبُ
خَلْقِكَ مِنْ عَنَا أَعْنِيَّتُهُ عَمَّنْ تُغْنِينَا وَأَنْ
رُ مُحَمَّدٍ سَيِّدِنَا عَلَى لَمَوْثَسَدِ تُصَلِّيَ وَ أَنْ

كَثِيرًا تَسْلِيمًا.

“Allah’ım! Bu belde Sen’in belden, şu Kâbe Sen’in Beytindir. Emrine uyarak, takdirine razı olarak, fermanına boyun eğerek, rahmetini istemek ve taatına yönelmek için geldim. Azabından korkup Sana sığınan kişinin isteği gibi, beni affınla karşılamayı, rahmetinle günahlarımı bağışlamayı ve beni Cennetine koymayı Sen’den istiyorum. Allahım, Sen kendisinden başka ilah bulunmayan, Rahman ve Rahim olan Allah’sın. Sen’den dualarımıza icabet etmeni, hayırlı arzularımızı gerçekleştirmeni, yarattıklarından bizden müstağni kıldığın kimselere bizi muhtaç etmemeni ve Peygamberimiz Efendimiz Hz. Muhammed (sav)’in dünya ve ahirette şerefini makam ve mertebesini yüceltmeni niyaz ediyoruz. Onu bize şefaatçi kıl Allahım.”

- Mekke'ye varınca önce acele etmeden kalınacak yere eşyalar yerleştirilir. Mümkünse gusledilir veya abdest alınır. Beytullah'a doğru telbiye tekbir ve tehlil getirerek hareket edilir.

Mekke'ye Ulaşıncı Okunacak Dua

Telbiyeler okunarak Mekke'ye girilir. Mekke-i Mükerreme'ye gelindiğinde şu dua okunur.

اللَّهُمَّ هَذَا حَرَمُكَ وَأَمْنُكَ فَحَرِّمْنِي عَلَى
النَّارِ وَأَمِنِّي عَذَابِكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ
وَاجْعَلْنِي مِنْ أَوْلِيَانِكَ وَأَهْلِ طَاعَتِكَ.

“Allahım burası Sen'in haremindir, muhterem ve emin kıldığın beldedir. Benim vücudumu da cehennem ateşine haram kıl; kullarını yeniden dirilteceğin kıyamet gününde beni azabından emin olanlardan eyle.

Beni Sana itaat eden sevgili kullarından eyle” diye dua edilir.

Kâbe’ye Ulaşılnca Okunacak Dua

اَللّٰهُمَّ زِدْ هٰذَا الْبَيْتَ تَشْرِيفًا وَ تَكْرِيْمًا وَ
تَعْظِيْمًا وَ مَهَابَةً وَ بِرًّا وَ زِدْ يٰرَبِّ مَنْ
شَرَّفَهُ وَ كَرَّمَهُ وَ عَظَّمَهُ مِمَّنْ حَجَّهُ اَوْ
اعْتَمَرَهُ تَشْرِيفًا وَ تَعْظِيْمًا وَ تَكْرِيْمًا وَ مَهَابَةً
وَ بِرًّا. اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَ مِنْكَ السَّلَامُ فَحَيِّنَا
رَبَّنَا بِالسَّلَامِ وَ ادْخِلْنَا الْجَنَّةَ دَارَكَ دَارَ
السَّلَامِ تَبَارَكْتَ وَ تَعَالَيْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ
وَ الْاِكْرَامِ.

Allahım, şu mübarek Beytin şeref, hürmet, azamet ve heybetini artır. O’na hürmet ve ta’zimde bulunan, hac ve umre yaparak onu ziyaret edenlerin de şeref,

mertebe ve iyiliklerini çoğalt.

Allahım, Sen selamsın, selamet ancak Sendedir. Bizi de selametle yaşat ve selamet yurdu olan cennete koy. Ey celal ve ikram sahibi Allahım, Sen her şeyden yüce, her varlıktan üstünsün.

Tavaf Duaları

Tavafın 1. Şavtının Duası

اللَّهُمَّ إِنَّكَ دَعَوْتَ عِبَادَكَ إِلَى بَيْتِكَ
الْحَرَامِ. وَقَدْ جِئْتُ طَالِبًا مَرْضَاتِكَ وَأَنْتَ
مَنْنْتَ عَلَيَّ بِذَلِكَ، فَاغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي
وَاعْفُ عَنِّي، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَزَائِرُكَ. وَلِكُلِّ زَائِرٍ
حَقٌّ عَلَى مَزُورٍ وَأَنْتَ خَيْرُ مَزُورٍ، فَاسْأَلُكَ
أَنْ تَغْفِرَ لِي وَتَرْحَمَنِي وَتَقُفَ رَقَبَتِي مِنَ
النَّارِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعِفَّةَ وَالْعَافِيَةَ
وَالْمُعَافَاةَ الدَّائِمَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا اتِّنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي
الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَادْخِلْنَا
الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ. يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا رَبَّ

الْعَالَمِينَ.

Tavafın 1. Şavtının Duası

“Allahım, Sen kullarını hürmetli beytin Kâbe’yi ziyarete çağırdın. Sen bana da bunu ihsan ettin ve ben hoşnutluğunu kazanmak için işte geldim. O halde beni bağışla, bana merhamet et, afiyet ver, günahlarımı affet. Çünkü Sen’in herşeye gücün yeter.

Allahım, ben Sen’in kulun ve ziyaretçinim. Her ziyaretçinin, ziyaret edilenin üzerinde hakkı vardır. Sen ise, ziyaret edilenlerin en hayırlısısın. O halde Sen’den günahlarımı bağışlamanı, bana acımanı ve beni Cehennem ateşinden azad etmeni niyaz ediyorum.

Allahım, Sen’den af, iffet, sağlık ve afiyet, din, dünya ve ahiret işlerinde devamlı lütuf ve yardımın ile Cennet’i kazanmayı Cehennem’den ise kurtulmayı niyaz ediyorum.

rum.

Ey Rabbimiz bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver; bizi Cehennem azabından koru. Ve iyilerle birlikte Cennet'e koy. Ey Alemlerin Rabbi olan aziz ve çok bağışlayıcı Allahım, günahlarımızı bağışla.”

Tavafın 2. Şavtının Duası

حَرَمُكَ وَالْحَرَمَ بَيْتِكَ الْبَيْتَ هَذَا إِنَّ اللَّهَ
وَابْنُ عَبْدُكَ وَأَنَا عَبْدُكَ الْعَبْدَ وَ أَمْنُكَ وَالْأَمْنَ
وَ سَيِّئَةٍ، وَأَعْمَالٍ كَثِيرَةٍ بِذُنُوبٍ آتَيْتُكَ عَبْدِكَ
وَ لُحُومَنَا فَحَرَّمْنَا النَّارَ مِنْ بَيْتِكَ الْعَائِدِ مَقَامُ هَذَا
الْإِيمَانَ إِلَيْنَا حَبِّبْ اللَّهُمَّ النَّارَ عَلَيَّ بَشَرْتَنَا
وَ الْكُفْرَ إِلَيْنَا كَرِّهْ وَ قُلُوبَنَا فِي زِينَتِهِ وَ
الرَّاشِدِينَ مِنْ اجْعَلْنَا وَ الْعِصْيَانَ وَ الْفُسُوقَ
اللَّهُمَّ .عِبَادَكَ تَبَعْتُ يَوْمَ عَدَابِكَ قِنِي اللَّهُمَّ
حِسَابٍ بغيرِ الْجَنَّةِ ارزُقْنِي

اللَّهُمَّ رَبَّنَا اتِّنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي
الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. وَ أَدْخِلْنَا
الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ. يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ. يَا
رَبَّ الْعَالَمِينَ.

Tavafın 2. Şavtının Duası

“Allahım, Sana ibadet için yönelinen şu Kâbe Sen’in beytindir. Saygı gösterilmesini buyurduğun bu kutsal belde Sen’in haremindir. Buradaki emniyet ve güven Sen’in sağladığın emniyettir. Kul Sen’in kuludur. Ben de Sen’in kulunum ve kullarından birinin çocuğuyum.

Pek çok günah ve kötü amellerle huzuruna geldim. Burası ise Cehennem ateşinden Sana sığınanların makamıdır. Öyleyse etlerimizi ve tenlerimizi ateşten koru, bize Cehennem ateşini haram kıl Allahım.

Allahım, bize imanı sevdin. Kalpleri-

mizi onun nuruyla süsle. Küfrü, yoldan sapmayı ve isyanı bize kötü göster. Ve bizi doğru yolda bulunanlar eyle.

Ey Rabbimiz. Bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver. Bizi Cehennem azabından koru ve iyilerle birlikte Cennet'e koy. Ey alemlerin rabbi olan aziz ve çok bağışlayıcı Allahım, günahlarımızı bağışla.”

Tavafın 3. Şavtının Duası

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشُّرْكِ وَالشِّرْكَ
وَالشَّقَاقِ وَالنَّفَاقِ وَسُوءِ الْأَخْلَاقِ وَسُوءِ
الْمَنْظَرِ وَالْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ وَالْوَالِدِ.
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ
سَخَطِكَ وَالنَّارِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ
الْقَبْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ. اللَّهُمَّ إِنِّي

أَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَالْعَمَلَ الَّذِي
يُبَلِّغُنِي حُبَّكَ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ حُبَّكَ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ
نَفْسِي وَأَهْلِي وَمِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ. يَا مُقَلِّبَ
الْقُلُوبِ، ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي
الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَادْخِلْنَا
الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ. يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا رَبَّ
الْعَالَمِينَ.

Tavafin 3. Şavtının Duası

“Allahım, Sen’in varlığın hususunda şüpheye düşmekten, Sana eş koşmaktan, ayrılıktan, ikiyüzlülükten, kötü ahlâktan, fena bir görünüşe düşmekten Sana sığınırım. Malıma, aileme ve çocuklarıma kötü bir dönüşle dönmekten Sana sığınırım. Allahım, Sen’den hoşnutluğunu kazanmayı ve Cennet’i isterim. Gazabından ve Cehennem ateşinden Sana sığınırım. Allahım,

kabir azabından, Mesih-i Deccal'in, hayatın ve ölümün fitnelerinden de Sana sığınırım.

Allahım, Sen'den Seni sevmeyi, Seni sevenleri sevmeyi ve beni Sen'in sevgi ve muhabbetine ulaştıracak amelleri dilerim. Allahım, kalbimdeki sevginin nefsimden, ailemden ve susuz kaldığımda buz gibi soğuk sudan daha sevimli ve üstün kıl. Ey kalpleri tasarrufunda bulunduran, dilediği gibi çeviren Rabbim. Kalbimi dinin üzere, sabit ve daim kıl.

Ey Rabbimiz. Bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver. Bizi Cehennem azabından koru ve iyilerle birlikte Cennet'e koy. Ey alemlerin Rabbi olan aziz ve çok bağışlayıcı Allahım. Günahlarımızı bağışla.”

Tavafın 4. Şavtının Duası

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ حَجًّا مَبْرُورًا وَ سَعْيًا مَشْكُورًا
وَ ذَنْبًا مَغْفُورًا وَ عَمَلًا صَالِحًا مَقْبُولًا وَ
تِجَارَةً لَنْ تَبُورَ. يَا عَالِمَ مَا فِي الصُّدُورِ.
أَخْرِجْنِي يَا أَللَّهِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَ عَزَائِمَ
مَغْفِرَتِكَ وَ السَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ وَ الْعَنِيمَةَ مِنْ
كُلِّ بَرٍّ وَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَ النَّجَاةَ مِنَ النَّارِ. رَبِّ
فَنَعْنِي بِمَا رَزَقْتَنِي وَ بَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَنِي
وَ اخْلِفْ عَلَيَّ كُلَّ غَائِبَةٍ لِي مِنْكَ بِخَيْرٍ. رَبِّ
لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَ أَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا اتِّنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي
الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ وَ أَدْخِلْنَا
الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ. يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا رَبَّ
الْعَالَمِينَ.

Tavafin 4. Şavtının Duası

“Allahım, haccımı makbul haclardan, Sen’in yolundaki gayretlerimi şükre değer gayretlerden, günahlarımı mağfired olunmuş günahlardan, işlerimi kabul gören iyi işlerden ve

ticaretimi daimi kazançlı ticaretlerden eyle.

Ey kalplerde olanları bilen Rabbim. Beni bilgisizliğin karanlığından, imanın ve ilmin aydınlığına çıkar.

Allahım, Sen'den rahmetini gerektirecek davranışları, mağfiretini kazandıracak gayretleri, her türlü günah ve kötülüklerden kurtulmayı, bütün iyilikleri elde etmeyi, Cennetine nailiyeti, Cehennem ateşinden kurtulmayı dilerim. Rabbim bana rızkettiğin şeyleri beni kanaat ettir. Bana ihsan ettiğin şeyleri hakkımda hayırlı ve bereketli kıl. Benim bilmediğim Sen'den gelecek her hayrı bana lütfeyle. Rabbim beni tek başıma bırakma.

Sen varislerin en hayırlısıdır. Ey Rabbimiz. Bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver. Bizi Cehennem azabından koru ve iyilerle birlikte Cennet'e koy. Ey alemlerin rabbi olan aziz ve çok bağışlayıcı Allahım, günahlarımızı bağışla.”

Tavafın 5. Şavtının Duası

لَا يَوْمَ عَرْشِكَ ظِلٌّ تَحْتَ أَظْلَانِي اللَّهُمَّ

أَسْقِنِي وَ وَجْهَكَ إِلَّا بَاقِي وَلَا ظِلَّكَ إِلَّا ظِلَّ
هَنِيئَةً شَرِبَةً r مُحَمَّدٍ سَيِّدِنَا نَبِيِّكَ حَوْضٍ مِنْ
أَسْأَلُكَ إِنِّي اللَّهُمَّ . أَبَدًا بَعْدَهَا أَظْمَأُ لَا مَرِيئَةً
r . مُحَمَّدٌ سَيِّدُنَا نَبِيُّكَ مِنْهُ سَأَلْتُكَ مَا خَيْرٍ مِنْ
يُقَرِّبُنِي وَمَا نَعِيمَهَا وَالْجَنَّةَ أَسْأَلُكَ إِنِّي اللَّهُمَّ
بِكَ وَأَعُوذُ . عَمَلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ قَوْلٍ مِنْ إِلَيْهَا
فِعْلٍ أَوْ قَوْلٍ مِنْ إِلَيْهَا يُقَرِّبُنِي وَمَا النَّارِ مِنْ
بِأَ وَالْحَقِّنِي حُكْمًا لِي هَبْ رَبِّ . عَمَلٍ أَوْ
الصَّالِحِينَ .

وَفِي حَسَنَةِ الدُّنْيَا فِي التِّينِ رَبَّنَا اللَّهُمَّ
وَأَدْخِلْنَا النَّارِ عَذَابَ وَقِنَا حَسَنَةَ الْآخِرَةِ
يَا رَبَّ غَفَّارُ يَا يَا عَزِيزُ . الْأَبْرَارِ مَعَ الْجَنَّةِ
العَالَمِينَ .

Tavafin 5. Şavtının Duası

“Allahım, Sen’in yüce zatından başka hiçbir şeyin baki olmadığı ve Sen’in arşının gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı mahşer gününde beni arşının gölgesinde gölgelendir. Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (sav)’in kevser havuzundan kana kana içerek beni öyle bir sulaki, bir daha ebediyyen susamayayım.

Allahım, sevgili Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (sav)’in Sen’den hayır namına dilediği herşeyi Sen’den istiyorum. O’nun Sana sığındığı bütün şeylerden Sana sığıyorum.

Allahım, Sen’den Cennet’i onun bütün nimetlerini ve beni ona yaklaştıracak söz, fiil ve amelleriyle diliyorum. Cehennem’den ve beni ona yaklaştıracak her türlü söz, iş ve amelden de Sana sığınıyorum.

Rabbim bana yüce katından bir hikmet ver. Beni salih kulların arasına kat.

Ey Rabbimiz. Bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver. Bizi Cehennem azabından koru ve iyilerle birlikte Cennet’e koy. Ey alemlerin rabbi olan aziz ve çok bağışlayıcı Allahım,

günahlarımızı bağışla.”

Tavafın 6. Şavtının Duası

بَيْنِي فِيمَا كَثِيرَةً حُقُوقًا عَلَيَّ لَكَ إِنَّ اللَّهَ
خَلَقَكَ وَبَيْنَ بَيْنِي فِيمَا كَثِيرَةً وَحُقُوقًا وَبَيْنَكَ
كَانَ وَمَا لِي فَاعْفِرْهُ مِنْهَا لَكَ مَا كَانَ اللَّهُمَّ
عَنْ بِحَالِكَ وَاغْنِنِي عَنِّي، فَتَحَمَّلُهُ لِخَلْقِكَ
وَبِفَضْلِكَ مَعْصِيَتِكَ عَنْ عَتِكَ وَبِطَا حَرَامِكَ
بَيْتِكَ إِنَّ اللَّهَ الْمَغْفِرَةَ وَاسِعَ يَا سِوَاكَ عَمَّنْ
عَفُوُّ وَاللَّهُ يَا وَأَنْتَ كَرِيمٌ وَوَجْهَكَ عَظِيمٌ
عَنِّي فَاعْفُ الْعَفْوَ تُحِبُّ كَرِيمٌ

وَفِي حَسَنَةِ الدُّنْيَا فِي اتِنَا رَبَّنَا اللَّهُمَّ
وَأَدْخِلْنَا النَّارِ عَذَابَ وَقِنَا حَسَنَةَ الْآخِرَةِ
يَا رَبَّ غَفَّارُ يَا يَا عَزِيزُ الْأَبْرَارِ مَعَ لَةِ الْجَنَّةِ

العَالَمِينَ.

Tavafın 6. Şavtının Duası

“Allahım, Sen’inle benim aramda ve yarattıklarınla benim aramda (cereyan eden olaylar sebebiyle üzerimde) pek çok haklar bulunmaktadır. Allahım, üzerimde bulunan Sana ait haklardan beni bağışla. Yarattıklarına ait olanların ödenmesini de Sen al üzerine.

Ey bağışlaması bol Rabbim. Helalin ile gözümü doyurup, harama düşmekten, taatınla meşgul edip günah işlemekten, lütfun ile Sen’den başkasına muhtaç olmaktan koru beni.

Allahım, Senin şu evin Kâbe yüce bir makamdır. Senin yüce zatın kerimdir. Sen ise Allahım, affedicisin, kerimsin, affi seversin, o halde beni affeyle.

Ey Rabbimiz. Bize dünyada iyilik,

ahirette de iyilik ver. Bizi Cehennem azabından koru ve iyilerle birlikte Cennet'e koy. Ey alemlerin rabbi olan aziz ve çok bağışlayıcı Allahım, günahlarımızı bağışla.”

Tavafın 7. Şavtının Duası

صَادِقًا وَيَقِينًا كَامِلًا إِيْمَانًا أَسْأَلُكَ إِنِّي اللَّهُمَّ
وَحَلَالًا رَادَاكِ وَلِسَانًا خَاشِعًا وَقَلْبًا وَاسِعًا، وَرِزْقًا
عِنْدَ وَرَاحَةِ الْمَوْتِ قَبْلَ وَتَوْتَةً نَصُوحًا وَتَوْبَةً طَيِّبًا
عِنْدَ وَالْعَفْوِ الْمَوْتِ بَعْدَ وَرَحْمَةً وَمَغْفِرَةً الْمَوْتِ
النَّارِ، مِنْ وَالنَّجَاةِ بِالْجَنَّةِ وَالْفَوْزِ الْحِسَابِ
عِلْمًا زِدْنِي رَبِّ. اِرْغَفَّ يَا عَزِيزُ يَا بِرَحْمَتِكَ
خَطِيئَتِي لِي اغْفِرُ اللَّهُمَّ. بِالصَّالِحِينَ وَالْحَقَنِي
مِنِّي بِهِ أَعْلَمُ أَنْتَ وَمَا أَمْرِي فِي وَإِسْرَافِي وَجَهْلِي
وَعَمْدِي وَخَطِيئَتِي وَهَزْلِي جَدِّي لِي اغْفِرُ اللَّهُمَّ

وَمَا مَاقَدَّمْتُ اغْفِرْ لِي اللَّهُمَّ . عِنْدِي ذَلِكَ وَكُلُّ
بِهِ أَعْلَمُ أَنْتَ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَخْرَجْتُ
كُلَّ عَلَى وَأَنْتَ الْمُؤَخَّرُ وَأَنْتَ الْمُقَدَّمُ أَنْتَ مِنِّي
يَوْفِ حَسَنَةِ الدُّنْيَا فِي اتِّبَارِ رَبَّنَا اللَّهُمَّ . قَدِيرُ شَيْئِي
مَعَ الْجَنَّةِ وَأَدْخِلْنَا النَّارَ عَذَابَ وَقِنَا حَسَنَةَ الْآخِرَةِ
. الْعَالَمِينَ يَا رَبَّ غَفَّارُ يَا يَا عَزِيزُ الْأَبْرَارِ

Tavafın 7. Şavtının Duası

“Allahım, Sen’den kâmil iman, gerçeğe uygun bilgi, bol rızık, Sana itaat eden kalp, daima Senin yüce adını zikreden bir dil, temiz ve helal kazanç, dönüşsüz bir tevbe, ölümden önce bütün günahlarından, onları hiç işlememişcesine bir tevbe. Ölüm anında rahatlık, ölümden sonra mağfiret ve rahmet, hesap anında af, Cennet’e nailiyet ve Cehennem ateşinden kurtuluş dilerim. Ey aziz ve çok bağışlayıcı Rabbim. Rah-

metinle dualarımı kabul eyle.

Allahım, hatalarımı bilgisizlikten doğan günahlarımı, her konuda israfımı ve benden daha iyi bildiğin kusurlarımı af ve mağfiret eyle. Allahım; ciddi ve şaka, bilerek ve bilmeyerek işlediğim kusurlarımı yarlığa; itiraf ederim ki, bunların hepsi bende vardır.

Allahım, şimdiye kadar yaptığım ve bundan sonra yapacağım açık ve gizli benden daha iyi bildiğin bütün günahlarımı bağışla. İlerleten de Sen'sin, geri bırakanda Sen'sin. Senin herşeye gücün yeter.

Ey Rabbimiz. Bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver. Bizi Cehennem azabından koru ve iyilerle birlikte Cennet'e koy. Ey alemlerin rabbi olan aziz ve çok bağışlayıcı Allahım, günahlarımızı bağışla.”

Tavaf Namazından Sonra Okunan Dua

وَلَاكُ كُلُّهُ الْكَمَالُ وَلَاكُ كُلُّهُ الْحَمْدُ لَكَ اللَّهُمَّ
اغْفِرِ اللَّهُمَّ. كُلُّهُ التَّقْدِيسُ وَلَاكُ كُلُّهُ الْجَلَالُ
بَقِيَ فِيمَا وَاعْصِمْنِي أَسْأَلُكَ مَا جَمِيعَ لِي
يَا عَنِّي بِهِ تَرْضَى صَالِحًا عَمَلًا وَارْزُقْنِي
الْعَفْوَ أَسْأَلُكَ إِنِّي اللَّهُمَّ. الْعَظِيمِ الْفَضْلِ ذَا
وَأَهْلِي وَدُنْيَايَ دِينِي فِي وَالْعَافِيَةِ وَالْعِفَّةِ
رُوعَاتِي وَأَمِنْ عَوْرَاتِي أَسْتُرُ اللَّهُمَّ. وَمَالِي
وَعَنْ خَلْفِي وَمِنْ يَدَيَّ بَيْنَ مِنْ وَاحْفَظْنِي
وَأَعُوذُ فَوْقِي وَمِنْ شِمَالِي وَعَنْ يَمِينِي
لَا تَدْعُ اللَّهُمَّ. تَحْتِي مِنْ أُغْتَالَ أَنْ بَعْظَمَتِكَ
عَيْبًا وَلَا غَفْرَتَهُ، إِلَّا ذَنْبًا هَذَا مَقَامِنَا فِي لَنَا
إِلَّا دِينًا وَلَا فَرَجَتَهُ إِلَّا هَمًّا وَلَا سَتْرَتَهُ إِلَّا
وَالْآخِرَةَ الدُّنْيَا حَوَائِجَ مِنْ حَاجَةٍ وَلَا ضِيئَتَهُ

يَا قَضَيْتَهَا إِلَّا صَلَاحٌ وَلَنَا رِضًا لَكَ هِيَ
هُوَ الَّذِي دِينِي أَصْلِحَ اللَّهُمَّ. الرَّاحِمِينَ أَرْحَمَ
فِيهَا الَّتِي دُنْيَايَ لِي وَأَصْلِحْ أَمْرِي عِصْمَةً
إِلَيْهَا الَّتِي آخِرَتِي لِي حَوْاصِدٍ مَعَاشِي
خَيْرٍ كُلِّ فِي لِي زِيَادَةَ الْحَيَاةِ وَاجْعَلْ مَعَادِي
اللَّهُمَّ. شَرِّ كُلِّ مِنْ لِي رَاحَةَ الْمَوْتِ وَاجْعَلْ
عَلَى وَالْعَزِيمَةَ الْأَمْرِ فِي الثَّبَاتِ أَسْأَلُكَ إِنِّي
عِبَادَتِكَ وَحُسْنَ عَمَلِكَ ذِكْرًا وَشُكْرًا وَأَسْأَلُكَ الرُّشْدَ
وَأَسْأَلُكَ صَادِقًا وَلِسَانًا سَلِيمًا قَلْبًا وَأَسْأَلُكَ
تَعَلَّمُ مَا شَرِّ مِنْ وَأَعُوذُ بِتَعَلَّمُ مَا خَيْرٍ مِنْ
الْغُيُوبِ عَلَامٌ وَأَنْتَ

Tavaf Namazından Sonra Okunan Dua

“Allahım, bütün hamd ve senalar Sana

mahsustur; her kemâl Sana aittir; bütün büyüklük ve yücelikler Senindir; bütün tazim ve takdîs Sanadır. Allahım ömrümün geçen kısmında işlediğim günahları bağışla, kalan kısmında da Sana isyandan beni koru. Ey bütün üstünlüklerin sahibi Allahım, razı olacağın iyi işler yapmamı nasibeyle.

Allah'ım Senden dinim, dünyam, ailem ve malım hakkında af, iffet sağlık ve afiyet dilerim. Allahım, açıklanmasından utanacağım ayıplarımı ört, korkumu emniyete döndür. Önümden, arkamdan, sağımdan, solumdan, üstümden, gelebilecek her kötülük ve tehlikeden beni koru: Altımdan gelebilecek âfet ve musibetlere duçar edilmekten, tehlikelerden Sana sığınırım.

Allahım, şu kutsal makamında bizim için bağışlamadığın tek bir günah; örtüp gizlemediğin hiçbir ayıp, sevince çevirmediğin tek bir üzüntü, ödetmeyeceğin hiçbir borç; gerek dünya, gerek âhiret ihtiyaçla-

rından Senin hoşnut olduğun ve bizim için yararlı olan şeylerden karşılamadığın hiçbir ihtiyaç bırakma. Ey merhametlilerin en merhametlisi Rabbim, dualarımıza icabet eyle.

Allahım, her işimin koruyucusu olan dinimle beni salaha götür. Yaşayış ve geçim yerim olan âhiretimi düzelt. Her hayırlı iş için ömrümü uzalt; ölümü benim için bütün kötülüklerden kurtuluş kıl.

Allahım, Senden bana işimde sebat ve doğru yolda kararlılık vermeni dilerim. Sonsuz nimetlerine şükür ve Sana güzelce kulluk ve ibâdet için tevkifini isterim. Senden kalb-i selîm ve doğru konuşan lisan isterim. Bildiğin bütün hayr ve iyilikleri ihsan etmeni, bildiğin bütün şer ve kötülüklerden beni korumanı, bildiğin bütün günahlarımı bağışlamayı niyaz ederim. Sen en gizli şeyleri de bilensin.

Mültezemde Okunacak Dua

أَعْتَقُ الْعَتِيقِ، الْبَيْتِ رَبَّ يَا هُمَّ أَللَّ
وَإِخْوَانِنَا وَأُمَّهَاتِنَا أَبَائِنَا وَرِقَابَ رِقَابِنَا
وَ الْكَرَمِ وَ الْجُودِ ذَا يَا .النَّارِ مِنْ وَأَوْلَادِنَا
.الإِحْسَانَ وَ الْعَطَاءِ وَ الْمَنِّ وَ الْفَضْلِ
وَ كُلَّهَا الْأُمُورِ فِي عَاقِبَتِنَا أَحْسِنُ هُمَّ أَللَّ
.الْآخِرَةَ عَذَابِ وَ الدُّنْيَا خِزْيِ مِنْ أَجْرِنَا

وَاقِفُ عَبْدِكَ وَابْنُ عَبْدِكَ إِنِّي هُمَّ أَللَّ
يَدَيْكَ، بَيْنَ مُتَذَلِّلٍ بِأَعْتَابِكَ لَتَرْمُهُ بِأَبِكَ تَحْتَ
قَدِيمٍ يَا عَذَابِكَ أَخْشَى وَ رَحْمَتِكَ أَرْجُو
تَرْفَعُ أَنْ أَسْأَلُكَ إِنِّي هُمَّ أَللَّ .الإِحْسَانَ
أَمْرِي وَتُصْلِحَ وَزْرِي وَتَضَعَ ذِكْرِي
لِي تَغْفِرَ وَ قَبْرِي فِي لِي وَتُنَوِّرَ قَلْبِي وَتُطَهِّرَ
.الْجَنَّةِ مِنَ الْعُلَى الدَّرَجَاتِ وَ أَسْأَلُكَ .ذَنْبِي

أَمِينَ.

Mültezemde Okunacak Dua

“Ey kutlu Kâbe’nin Rabbi; cömertlik, kerem, fazilet, lütuf, bağış ve ihsan sahibi olan Allahım; bizi anne ve babalarımızı, kardeşlerimizi ve çocuklarımızı Cehennem ateşinden azad eyle. Allahım, bütün işlerimizin sonucunu güzel eyle. Bizleri dünyada horlanmaktan ahirette azaba duçar olmaktan koru. Allahım, ben Senin kulunum ve kullarından birinin çocuğuyum. İşte huzurunda kapının altında eşîğine yapışmış halde rahmetini umarak ve azabından korkarak duruyorum ey ihsanı bol olan Allahım.

Allahım, Sen’den namımı yüceltmeni, üzerimdeki günah yükünü kaldırmanı, işlerimi yoluna koymanı, kalbimi temizlemeni, kabrimde beni aydınlatmanı, günahlarımı yargılamanı diliyorum; Allahım,

Sen'den Cennette yüksek dereceler istiyorum, lütfunla nail eyle.”

Hatîm'de Okunacak Dua

خَلَقْتَنِي أَنْتَ إِلَّا إِلَهَ لَا رَبِّي أَنْتَ هُمَّ أَلَل
مَا وَوَعْدِكَ عَهْدِكَ عَلَى وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا
مَا صَنَعْتُ شَرًّا مِنْ كِبْرِكَ أَعُوذُ اسْتَطَعْتُ،
فَاغْفِرْ لِي بِذَنْبِي وَأَبِؤُ عَلَى بِنِعْمَتِكَ لَكَ أَبِؤُ
أَنْتَ إِلَّا الذُّنُوبَ يَغْفِرُ لَا فَإِنَّهُ

بِهِ سَأَلْتُكَ مَا خَيْرٍ مِنْ أَسْأَلُكَ إِنِّي هُمَّ أَلَل
مَا شَرًّا مِنْ كِبْرِكَ وَأَعُوذُ. الصَّالِحُونَ عِبَادُكَ
هُمَّ أَلَل. الصَّالِحُونَ عِبَادُكَ مِنْهُ اسْتَعَاذَكَ
طَهَّرَ الْعُلْيَا وَصِفَاتِكَ الْحُسْنَى بِأَسْمَائِكَ
مُشَاهَدَتِكَ عَنْ يُبَاعِدُنَا وَصَفٍ كُلِّ مِنْ قُلُوبِنَا
وَالْجَمَاعَةَ السُّنَّةِ عَلَى وَآمَنَّا. وَمَحَبَّتِكَ

وَالْأَكْرَامِ الْجَلَالِ يَا اِنَّكَ لَإِلٰهِي وَالشَّقَاقِ

وَاسْتَعْمِلْ قَلْبِي بِالْعِلْمِ نَوْرُ هُمْمِ اَللّٰهِ
سِرِّي الْفِتْنِ مِنْ وَخَلَصْ بَدَنِي بِطَاعَتِكَ
وَسَاوِسِ شَرِّ وَقِنِي فِكْرِي بِالْاِعْتِبَارِ وَاَشْغَلْ
يَحْتَى يَارَحْمٰنُ مِنْهُ وَاَجْرِنِي الشَّيْطَانَ
اٰمَنَّا اِنَّنَا رَبَّنَا. سُلْطٰنٌ عَلٰى لَهُ لَا يَكُوْنُ
النَّارِ عَذَابَ وَّقِنَا ذُنُوْبَنَا فَاغْفِرْ لَنَا

“Allahım Sen benim Rabbimsin. Sen’den başka kulluk edilebilecek hiçbir ilah yoktur. Beni Sen yarattın, ben Senin kulunum ve gücüm yettiğince ezelde Sana verdiğim söz ve ahdü misak üzerindeyim. İşlediğim günahların şerrinden Sana sığı- nıyorum. Lütfettiğın nimetlerini ikrar ve itiraf ediyorum. Günahlarımı da itiraf ediyorum, affet Sen beni Allahım: Çünkü Sen’den salih kullarının istediğı bütün

hayırları istiyorum. Salih kullarının Sana sığındığı bütün kötülüklerden de Sana sığınıyorum.

Allahım, güzel isimlerin ve yüce sıfatların hürmetine Senin sevginden ve Cennet'te Seni temaşadan uzaklaştıracak her türlü vasıftan kalplerimizi temizle. Ey Celal ve İkram sahibi Allahım; Sana kavuşma arzusu ile sünnet ve cemaat yolu üzere hayatımızı sona erdir. Allahım, kalbimi ilimle aydınlat, bedenimi Sana taatte kullan; gönlümü fitneden temizle; zihnimi Seni düşünmekle meşgul et ve şeytanın vesveselerinden beni koru ki, üzerimde hakimiyet kuramasm. Ey Rahman olan Allahım, Rabbimiz biz şüphesiz Sana inandık, günahlarımızı bağışla ve bizi Cehennem azabından koru.”

Zemzem İçince Okunacak Dua

وَأَسِعًا وَرِزْقًا نَافِعًا عِلْمًا أَسْأَلُكَ إِنِّي اللَّهُمَّ

مِنْ وَأَسْقِنِي . وَسَقِّمِ دَاءِ كُلِّ مِنْ شِفَاءً وَ
يَا وَكَرَمِكَ بِلُطْفِكَ r مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ حَوْضِ
الْأَكْرَمِينَ أَكْرَمَ .

“Allahım, senden faydalı ilim, bol rızık ve her türlü dert için şifâ niyaz ediyorum. Sevgili peygamberin, efendimiz Hz. Muhammed (sa)’in kevser havuzunda da kana kana içmemi nasibeyle.

Lutf u kereminle yâ ekrame’l-ekramîn.

Sa’y Duaları

Sa'yın Birinci Şavtının Duası

إِلَّا إِلَهَ لَا أَكْبَرُ هُ أَلَّ أَكْبَرُ هُ أَلَّ
 وَ أَكْبَرُ هُ أَلَّ أَكْبَرُ هُ أَلَّ وَ هُ أَلَّ
 الْحَمْدُ وَ كَبِيرًا أَكْبَرُ هُ أَلَّ الْحَمْدُ هِ لِ
 أَصِيلًا وَ بُكَرَةً هِ أَلَّ وَ سُبْحَانَ كَثِيرًا هِ لِ
 لَهُ لَهُ شَرِيكَ لَا وَحْدَهُ هُ أَلَّ إِلَّا إِلَهَ لَا
 لَا حَيٍّ وَهُوَ يُمِيتُ وَ يُحْيِي الْحَمْدُ لَهُ وَ الْمُلْكُ
 وَ قَدِيرٌ شَيْئٍ كُلِّ عَلَى وَهُوَ الْخَيْرُ بِيَدِهِ يَمُوتُ
 أَنْجَزَ وَحْدَهُ هُ أَلَّ إِلَّا إِلَهَ لَا الْمَصِيرُ إِلَيْهِ
 وَحْدَهُ، الْأَحْزَابَ هَزَمَ وَ عَبْدَهُ، وَنَصَرَ وَعْدَهُ،
 مُخْلِصِينَ إِيَّاهُ إِلَّا نَعْبُدُ لَا وَ هُ أَلَّ إِلَّا إِلَهَ لَا
 الْكَافِرُونَ وَ لَوْ كَرِهَ الدِّينُ لَهُ

İki Yeşil Direk Arasında

وَ كَرَّمْتَهُ وَ وَعَفُ وَ ارْحَمُ اغْفِرْ رَبِّ
 أَنْتَ إِنَّكَ نَعْلَمُ لَا مَا تَعْلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ، عَمَّا تَجَاوَزُ

هُ الدل

وَ حَسَنَةَ الدُّنْيَا فِي اتِنَا رَبَّنَا .الْأَكْرَمُ الْأَعَزُّ
«النَّارِ عَذَابَ قِنَا وَ حَسَنَةَ الْآخِرَةِ فِي

عَاجِلِهِ كُلِّهِ الْخَيْرِ مِنْ أَسْأَلِكَ إِنِّي هُمَّ أَلَل
بِكَ أَعُوذُ وَ .أَعْلَمُ وَمَالَمُ مِنْهُ مَا عَلِمْتُ وَأَجِلِهِ،
مِنْهُ مَا عَلِمْتُ وَأَجِلِهِ، عَاجِلِهِ كُلِّهِ الشَّرُّ مِنْ
مِنْ إِلَيْهَا وَمَاقَرَّبَ الْجَنَّةَ وَأَسْأَلِكَ .أَعْلَمُ وَمَالَمُ
النَّارِ مِنْ بِكَ وَأَعُوذُ .مَلِءَ أَوْ فِعْلٍ أَوْ قَوْلٍ
.عَمَلٍ أَوْ أَوْفَعْلٍ قَوْلٍ مِنْ إِلَيْهَا وَمَاقَرَّبَ
وَرَسُوْلُكَ عَبْدُكَ بِهِ سَأَلِكَ مَا خَيْرَ وَأَسْأَلِكَ
مِنْهُ اسْتَعَاذَكَ مَا شَرٌّ مِنْ بِكَ وَأَعُوذُ r مُحَمَّدٌ
لِي مَا قَضَيْتَ تِلْكَ أَسَدُ وَ r مُحَمَّدٌ وَرَسُوْلُكَ عَبْدُكَ
رَشْدًا عَاقِبَتُهُ تَعَجَّلَ أَنْ أَمْرٍ مِنْ

هـ، اَلشَّعَائِرِ مِنَ وَالْمَرْوَةِ الصَّفَا نَبَا
اَنْ عَلَيْهِ جُنَاحَ فَلَا اَعْتَمَرَ اَوْ اَلْبَيْتِ حَجَّ فَمَنْ
هـ اَل فَاِنَّ حَيْرًا تَطْوَعُ وَمَنْ بِهِمَا، يَطْوَفُ
(.عَلَيْمٍ كَرِشًا)

Sa'yın Birinci Şavtının Duası

“Allah en büyüktür, Allah en büyüktür; Allah’tan başka ilah yoktur. Allah en büyüktür, Allah en büyüktür, bütün hamd ve senalar Allah’a mahsustur. Allah, yücelerin yücesidir, her türlü hamd-ü sena O’na mahsustur. Şâni yüce olan Allah’ı akşam sabah tesbih ve bütün noksan sıfatlardan tenzih ederim. Allah’tan başka ilah yoktur, yalnız O vardır, O’nun eşi ve ortağı yoktur. Hükümranlık O’nundur, hamd ve sena O’na mahsustur. Yaşatır ve öldürür, kendisi ise daima diri ve ölümsüzdür.

İyilik yalnız O’nun elindedir. O’nun herşeye gücü yeter, dönüş de O’nadır. Kendisinden başka ilah bulunmayan Allah, tektir. O va’dini yerine getirir, kuluna yardım etmiş, düşmanları

tek başına hezimete uğramıştır. Allah'tan başka kulluğa layık hiçbir ilah yoktur. Kafirler hoşlanmazsa da, dini O'na has kılarak yalnız O'na ibadet ve kulluk ederiz.

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim, günahlarımızı bağışla, bize acı, kusurlarımızı affet ve bize ikram et.

Bildiğin günahlarımızı affet; çünkü Sen bizim bilmediklerimizi de biliyorsun. Şüphe yok ki Sen en Aziz ve en Kerim olan Allah'sın.

Rabbimiz, bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver ve bizi Cehennem azabından koru.

Allahım, bildiğim, bilmediğim; şimdi ve gelecekte meydana gelecek her şerden de Sana sığınırım. Allahım, Sen'den Cennet'i ve ona yaklaştıracak söz ve amelleri dilerim; Cehennem'den ve ona yaklaştıırılacak her iş ve sözden Sana sığınırım; kulun ve Peygamberin Hz. Muhammed (sav)'in Sen'den istediği bütün iyilikleri Sen'den ister, O'nun Sana sığındığı her türlü kötülüklerden ben de Sana sığınırım. Hakkımda takdir ettiğin işlerin sonucunun hayır

olmasını niyaz ederim.

“Safa ile Merve şüphesiz Allah’ın nişanelerindedir. Kim Hac veya Umre maksadıyla Kâbe’yi ziyaret ederse, bu ikisini de tavaf etmesinde bir beis yoktur. Kim gönülden iyilik yaparsa, karşılığını görür. Çünkü Allah, iyiliklerin karşılığını veren ve herşeyi hakkıyla bilendir.”

Sa’yın İkinci Şavtının Duası

إِلَّا إِلَهَ لَا . أَكْبَرُ هُ أَل . أَكْبَرُ هُ أَل
وَ أَكْبَرُ هُ أَل . أَكْبَرُ هُ أَل وَ هُ أَل
الْأَحَدُ الْوَّاحِدُ هُ أَل إِلَّا إِلَهَ لَا . الْحَمْدُ هُ لِل
وَ وِلْدًا لَا وَ صَاحِبَةً يَتَّخِذُ لَمْ الَّذِي الصَّمَدُ الْفَرْدُ
وَلِيِّ لَهُ يَكُنْ لَمْ وَ الْمَلِكِ فِي شَرِيكَ لَهُ يَكُنْ لَمْ
بِيرَاتِكَ كَبْرَهُ وَ الدُّلِّ مِنْ

أُدْعُونِي (: الْمُنَزَّلِ كِتَابِكَ فِي قُلْتَ إِنَّكَ اللَّهُمَّ
فَاغْفِرْ أَمْرَتَنَا كَمَا رَبَّنَا دَعَوْنَاكَ ؛) لَكُمْ أَسْتَجِبْ

الْمِيعَادَ تُخْلِفُ لَا إِنَّكَ لَنَا

أَنْ لِلْإِيمَانِ يُنَادِي مُنَادِيًّا سَمِعْنَا إِنَّنا رَبَّنَا
وَكَفَّرْ ذُنُوبَنَا لَنَا فَاغْفِرْ رَبَّنَا فَاْمَنَّا، بِرَبِّكُمْ نُوَالِمِ
مَا آتَانَا وَ رَبَّنَا .الْأَبْرَارِ مَعَ تَوْفَقْنَا وَ سَيِّئَاتِنَا عَنَّا
الْقِيَامَةِ، يَوْمَ تُخْزِنَا لَا وَ رُسُلِكَ عَلَيَّ وَ عَدَّتْنَا
(.الْمِيعَادَ تُخْلِفُ لَا إِنَّكَ

وَإِلَيْكَ أَنْبَا وَإِلَيْكَ تَوَكَّلْنَا عَلَيْكَ بِنَارِ
الَّذِينَ لِإِخْوَانِنَا وَ اغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا .الْمَصِيرُ
غَلَّا قُلُوبِنَا فِي تَجَعَلْ لَا وَ بِالْإِيمَانِ سَبَقُوا نَا
رَحِيمٍ رَوْوفٌ إِنَّكَ رَبَّنَا .أَمَنُوا لِلَّذِينَ

İki Yeşil Direk Arasında

وَ تَكْرَّمْ وَ وَعَفْ وَارْحَمْ اغْفِرْ رَبِّ»
إِنَّكَ .نَعْلَمُ لَا مَا تَعْلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ، عَمَّا تَجَاوَزُ

هُ الدُّلْ أَنْتَ

حَسَنَةَ الدُّنْيَا فِي اتِّتَا رَبَّنَا. الْأَكْرَمُ الْأَعَزُّ
«النَّارِ ذَابَّ عَقْبًا وَ حَسَنَةَ الْآخِرَةِ فِي وَ

هِ، الدُّلْ شَعَائِرِ مِنْ وَالْمَرْوَةَ الصَّفَانَا
عَلَيْهِ جُنَاحَ فَلَا اعْتَمَرَ أَوْ الْبَيْتَ حَجَّ فَمَنْ
فَإِنَّ خَيْرًا تَطَوَّعَ وَمَنْ بِهِمَا، يَطْوَفَ أَنْ
(.عَلِيمٌ شَاكِرٌ هَ الدُّلْ

Sa'yın İkinci Şavtının Duası

“Allah en büyüktür; Allah en büyüktür; Allahtan başka hiçbir ilah yoktur. Allah en büyüktür. Bütün hamd-ü senalar O'na mahsustur. Bir tek olan Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Bir tek ve her şeyden müstağni olup, herşey kendisine muhtaç olan O yüce Allah ne arkadaş, ne de çocuk edinmiştir; hükümrانlığının da ortağı yoktur, aczinden dolayı yardımcıya da

ihtiyacı yoktur. O halde O'nu büyük bil ve gereği gibi tesbih et.

Allah'ım, Sen Kitâb-ı Mübinin'de “Bana dua edin, size icabet edeyim” buyurdun. İşte rabbimiz emrettiğin gibi Sana dua ediyoruz, günahlarımızı bağışla; şüphesiz Sen sözünden caymazsın.

Rabbimiz, doğrusu biz “Rabbimize inanın” diye imana çağıran bir davetçiyi işitip hemen iman ettik.

Rabbimiz, artık bizim günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört, bizi iyilerle beraber öldür.

Rabbimiz peygamberlerine vaadettiğin şeyleri bize ver, kıyamet günü bizi rezil etme, şüphesiz yok ki, Sen sözünden dönmersin.

Rabbimiz Sana güvendik, Sana yöneldik. Dönüş ancak Sana'dır.

Rabbimiz, bizi ve bizden önce inanmış kardeşlerimizi bağışla, kalbimizde mü-

minlere karşı kin bırakma. Rabbimiz şüphesiz Sen çok şerefli ve merhametlisin.

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim, bağışla, merhamet et. Hatalarımızı affet ve ikram et. Bildiğin bütün günahlarımızdan vazgeç, çünkü Sen bizim bilmediklerimizi de biliyorsun. Şüphe yok ki Sen, en Aziz ve en Kerim olan Allahsın. Rabbimiz, bize dünyada iyilik, Ahirette de iyilek ver. Bizi Cehennem azabından koru.

“Safa ile Merve şüphesiz Allahın nişânelerindedir. Kim Hac veya Umre maksadıyla Kâbe’yi ziyaret ederse, bu ikisini de tavaf etmesinde bir beis yoktur. Kim gönülden iyilik yaparsa, karşılığını görür. Çünkü Allah, iyiliklerin karşılığını veren ve herşeyi hakkıyla bilendir.”

Sa’yın Üçüncü Şavtının Duası

إِلَّا إِلَهَ لَا أَكْبَرُ هُ أَللَّ . أَكْبَرُ هُ أَللَّ

هُ الِال وَهُ الِال
إِلَهَ لَا .الْحَمْدُ هِ لِإِ وَ أَكْبَرُ هُ أَلِ .أَكْبَرُ
الْمُلْكُ لَهُ لَهُ، شَرِيكَ لَا وَحْدَهُ هُ الِال إِلَّا
.قَدِيرٌ شَيْئٍ كُلِّ عَلَى هُوَ وَ الْحَمْدُ لَهُ وَ

İki Yeşil Direk Arasında

وَ كَرَّمْتَهُ وَ وَعَفُ وَارْحَمُ اغْفِرْ رَبِّ»
أَنْتَ إِنَّكَ .نَعْلَمُ لَا مَا تَعْلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ، عَمَّا تَجَاوَزُ
الدُّنْيَا فِي اتِنَا رَبَّنَا .الأَكْرَمُ الأَعَزُّ هُ الِال
عَذَابَ قِنَا وَ حَسَنَةً الأَخِرَةَ فِي وَ حَسَنَةً
«.النَّارِ»

لِمَا مُعْطَى لَا وَ طَيِّتْ أَعْلِمَا مَانِعَ لَا اللَّهُمَّ
سُبْحَانَ .الْجَدُّ مِنْكَ الْجَدُّ ذَا يَنْفَعُ لَا مَنَعْتَ،
هِ الِال
هُ الِال وَهُ الِال إِلَّا إِلَهَ لَا وَهِ لِإِ الْحَمْدُ وَ

الْعَلِيِّ هِ بِاللَّ إِلا قُوَّةَ لا وَ حَوْلَ لا وَ .أَكْبَرُ
الْعَظِيمِ

هِ الِ سُبْحَانَ بِحَمْدِهِ وَ هِ الِ سُبْحَانَ
وَ خَلْقِهِ عَدَدَ بِحَمْدِهِ وَ هِ الِ سُبْحَانَ .الْعَظِيمِ
سُبْحَانَ كَلِمَاتِهِ مَدَادَ وَ عَرْشِهِ وَزِنَةَ نَفْسِهِ رِضًا
الْعَظِيمِ هِ الِ

لَنَا وَ هَبْ هَدَيْتَنَا إِذْ بَعَدَ قُلُوبَنَا تُزْعُ لا انْبَرِ)
لا اَللّهُمَّ .(الْوَهَّابُ أَنْتَ إِنَّكَ رَحْمَةٌ، لَدُنْكَ مِنْ
بِرَحْمَتِكَ نَجِّنَا وَ .الظَّالِمِينَ لِلْقَوْمِ فِتْنَةً تَجْعَلُنَا
لِلَّذِي وَجَّهِي وَجَّهْتُ إِنِّي .الكَافِرِينَ الْقَوْمِ مِنْ
مِنْ أَنَا مَا وَ حَنِيفًا وَالْأَرْضَ السَّمَوَاتِ فَطَرَ
وَ مَحْيَايَ وَ نُسُكِي وَ صَلَاتِي إِنَّ .شُرَكَائِي
وَ لَهُ شَرِيكَ لا الْعَالَمِينَ رَبِّ هِ لِلِ مَمَاتِي

لَنَا أَثْمَمُ رَبَّنَا. الْمُسْلِمِينَ أَوْلَى أَنَا وَ أَمْرْتُ بِذَلِكَ
قَدِيرُ شَيْئٍ كُلِّ عَلَى إِنَّكَ لَنَا اغْفِرْ وَ نُورَنَا

هـ، اَل شَعَائِرِ مِنْ وَالْمَرْوَةَ الصَّفَا نَاِ)
أَنْ عَلَيْهِ جُنَاحَ فَلَا اعْتَمَرَ أَوْ الْبَيْتَ حَجَّ فَمَنْ
هـ اَل فَإِنَّ خَيْرًا تَطَوَّعَ وَمَنْ بِهِمَا، يَطَّوَّفَ
(.عَلِيمٌ شَاكِرٌ

Sa'yın Üçüncü Şavtının Duası

“Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah en büyüktür. Bütün Hamd ve senalar Allah’a mahsustur. Bir ve tek olan Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur. O’nun eşi ve ortağı yoktur, mülk O’nundur. Hamd ve sena O’na mahsustur. O’nun her şeye gücü yeter. Allahım, Senin verdiğine engel olabilecek, vermediğini verebilecek kimse yoktur. Senin inayetin olmadıkça sahibinin servet ve izzeti, O’na fayda vermez. Şanı yüce Allah’ı tesbih ve tenzih ederim. O bütün noksan sıfatlardan uzaktır.

Hamd Allah'a mahsustur. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah en büyüktür. Bütün güç ve kuvvet ancak Allah'tandır. Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih eder, kemal sıfatlarıyla O'na hamd ederim. Şanı yüce Allah'ı yine tesbih ederim. Yaratıklarının sayısı, zâtı kibriyasının rızası, arşı azamın ağırlığı ve kelimelerinin adetince, sonsuz ve sayısız hamd ve sena ile Allah Teâla Hazretlerini tesbih ve tenzih eder, kemal sıfatlarıyla O'na hamd ederim.

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim, günahlarımızı bağışla, bize merhamet et, hatalarımızı affet, bize ikram et, bildiğin günahlarımızdan vazgeç; çünkü Sen bizim bilmediklerimizi de biliyorsun. Şüphe yok ki Sen, en aziz ve en kerim olan Allah'sın. Rabbimiz, bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver, bizi Cehennem azabından koru.

Rabbimiz, bizi doğru yola erdirdikten sonra, kalplerimizi eğiltme, katından bize rahmet bağışla, şüphe yok ki Sen, sonsuz ba-

ğıŷta bulunansın. Allahım, bizi zalim bir milletin fitnesine dūŷürme, rahmetinle bizi kafirlerden kurtar. Doğrusu ben, bir müvahhit olarak müşriklerden değilim. Őüphesiz benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm, hiçbir ortağı olmayan alemlerin Rabbi olan Allah içindir. Müslümanların ilki olarak, böylece emr olundum.”

“Safa ile Merve Şüphesiz Allahın niŷanelerindedir. Kim hac veya umre maksadıyla Kâbe’yi ziyaret ederse, bu ikisini de tavaf etmesinde bir beis yoktur. Kim gönülden iyilik yaparsa, karŷılıęını görür. Çünkü Allah, iyiliklerin karŷılıęını veren ve herŷeyi hakkıyla bilendir.”

Sa’yın Dördüncü Şavtının Duası

إِلَّا إِلَهَ لَا بِرَأْكَ هُ أَلَل . أَكْبَرُ هُ أَلَل
هِ لَلِ وَ أَكْبَرُ هُ أَلَل . أَكْبَرُ هُ أَلَل وَ هُ أَلَل
وَ تَعْلَمُ مَا خَيْرِ مِنْ أَسْأَلُكَ إِنِّي أَلَلَّهُمَّ . أَلَلْمُ
كُلِّ مِنْ أَسْتَعْفِرُكَ وَ تَعْلَمُ مَا شَرٌّ مِنْ بِكِ أَعُوذُ

إِلَّا إِلَهَ لَا يُوبِغُ عَلَامُ أَنْتَ إِنَّكَ تَعْلَمُ، مَا
رَسُولٌ مُحَمَّدٌ الْمُبِينُ، الْحَقُّ الْمَلِكُ هُ الْاَل
الْأَمِينُ الْوَعْدِ صَادِقُ هِ الْاَل

لِلْإِسْلَامِ هَدَيْتَنِي كَمَا أَسْأَلُكَ إِنِّي هُمَّ أَلَل
مُسْلِمٌ أَنَا وَ عَلَيْهِ تَتَوَفَّانِي حَتَّى مَنِّي تَنْزِعَهُ أَلَّا
نُورًا سَمِعِي وَفِي نُورًا قَلْبِي فِي اجْعَلْ لِلْهُمَّ
نُورًا بَصْرِي وَفِي

لِي يَسِّرْ وَ صَدْرِي لِي اشْرَحْ رَبِّ اللَّهُمَّ
وَ الصِّدْرِ وَسَاوِسِ شَرِّ مِنْ بِكِ أَعُوذُ وَ أَمْرِي
الْقَبْرِ فِتْنَةِ وَ الْأَمْرِ شَتَاتِ

فِي يَلْجُ مَا شَرِّ مِنْ بِكِ عُوذًا إِنِّي اللَّهُمَّ
أَرْحَمَ يَا الرِّيَاحُ بِهِ تَهْبُ مَا شَرِّ مِنْ وَ النَّهَارِ
الرَّاحِمِينَ

يَا عِبَادَتِكَ حَقَّ عَبْدُنَاكَ مَا سُبْحَانَكَ
يَا ذِكْرِكَ حَقَّ ذِكْرُنَاكَ مَا سُبْحَانَكَ . هُ أَلَل
هُ أَلَل

İki Yeşil Direk Arasında

وَ تَكَرَّرْ وَ وَعَفْ وَارْحَمْ اغْفِرْ رَبِّ
إِنَّكَ نَعْلَمُ لَا مَا تَعْلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ، عَمَّا تَجَاوَزُ
هُ أَل أَنْتَ

وَ حَسَنَةَ الدُّنْيَا فِي أَيْنَا رَبَّنَا . الْأَكْرَمُ الْأَعَزُّ
النَّارِ عَذَابِ قِنَا وَ حَسَنَةَ الْأَخِرَةِ فِي

هـ، أَل شَعَائِرِ مِنْ وَالْمَرْوَةِ الصَّفَانَا
عَلَيْهِ جُنَاحَ فَلَا اعْتَمَرَ أَوِ الْبَيْتِ حَجَّ فَمَنْ
فَإِنَّ خَيْرًا تَطَوَّعَ وَمَنْ بِهِمَا، يَطَوَّفَ أَنْ
(. عَلِيمٌ شَاكِرٌ هـ أَل

Sa'yın Dördüncü Şavtının Duası

“Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah en büyüktür. Bütün hamd ve senalar Allah'a mahsustur. Allahım, Sen'ce malum bütün hayırları Sen'den ister, Sen'ce malum bütün şerlerden de Sana sığınırım.

Bildiğin bütün günahlar için Sen'den mağfiret dilerim. Çünkü Sen, gaybları hakkıyla bilensin. Apaçık hak ve hükümler olan Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Emin ve sözüne sadık olan Hz. Muhammed (sav), Allah'ın Rasulüdür. Allahım, Senden beni İslâm'a erİştirdiğin gibi, ölünceye kadar beni ondan ayırmamanı ve beni ancak müslüman olarak öldürmeni niyaz ediyorum.

Allahım, kalbimde bir nur, kulağında bir nur ve gözümde bir nur kıl. Allahım, sinemi genişlet, işimi kolaylaştır, gönüllerde meydana gelen vesveselerden, işlerin

dağımlığından ve kabir fitnesinden Sana sığınırım. Ey merhametlilerin en merhametlisi olan Allahım, geceye ve gündüze giren ve rüzgar kendisiyle esen bütün şerlerden Sana sığınırım.

Şanı yüce ve her türlü noksandan uzak olan Allahım, Sana gerektiği şekilde ibadet ve kulluk edemedik. Şanı yüce ve bütün noksan sıfatlardan uzak olan Allahım, seni gerektiği şekilde zikredemedik.

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim, günahlarımızı bağışla, bize merhamet et, hatalarımızı affet ve bize ikram et, bildiğin günahlarımızdan vazgeç; çünkü Sen bizim bilmediklerimizi de biliyorsun. Şüphe yok ki Sen en Aziz ve en Kerim olan Allah'sın. Rabbimiz, bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver; bizi Cehennem azabından koru

“Safa ile Merve şüphesiz Allahın

nişânelerindedir. Kim Hac veya Umre maksadıyla Kâbe'yi ziyaret ederse, bu ikisini de tavaf etmesinde bir beis yoktur. Kim gönülden iyilik yaparsa, karşılığını görür. Çünkü Allah, iyiliklerin karşılığını veren ve herşeyi hakkıyla bilendir.”

Sa'yın Beşinci Şavtının Duası

إِلَّا إِلَهَ لَا أَكْبَرُ هُ أَلَّ . أَكْبَرُ هُ أَلَّ
هِ لِّلِ وَ أَكْبَرُ هُ أَلَّ . أَكْبَرُ هُ أَلَّ وَ هُ أَلَّ
هِ لِّلِ الْحَمْدُ وَ كَبِيرًا أَكْبَرُ هُ أَلَّ . الْحَمْدُ
إِلَهَ لَا . أَصِيلًا وَ بُكْرَةً هُ أَلَّ سُبْحَانَ وَ كَثِيرًا
لَهُ وَ الْمَلِكُ لَهُ لَهُ شَرِكٌ لَا وَحْدَهُ هُ أَلَّ إِلَّا
قَدِيرٌ شَيْئٍ كُلِّ عَلَى هُوَ وَ دَالِحَمٌ

İki Yeşil Direk Arasında

تَجَاوَزُ وَ تَكْرَمُ وَ وَعْفُ وَ أَرْحَمُ اغْفِرْ رَبِّ
أَنْتَ إِنَّكَ . نَعْلَمُ لَا مَا تَعْلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ، عَمَّا

هُ الدل

فِي وَ سَنَّةِ الدُّنْيَا فِي اتِنَا رَبَّنَا. الْأَكْرَمِ الْأَعَزُّ
النَّارِ عَذَابِ قِنَا وَ حَسَنَةَ الْآخِرَةِ

قُلُوبِنَا فِي زِينَهُ وَ الْإِيمَانَ إِلَيْنَا حَبِّبِ اللَّهُمَّ
وَ الْعِصْيَانَ وَ الْفُسُوقَ وَ الْكُفْرَ إِلَيْنَا كَرِّهِ وَ
الرَّاشِدِينَ مِنْ اجْعَلْنَا

الْغَيْبِ عَالِمَ وَالْأَرْضِ مَوَاتِ السَّ فَاطِرَ اللَّهُمَّ
إِلَهَ لَا أَنْ أَشْهَدُ وَمَلِيكُهُ، شَيْئِي كُلِّ رَبِّ وَالشَّهَادَةِ،
الشَّيْطَانَ وَشَرِّ نَفْسِي شَرِّ مِنْ بِكِ أَعُوذُ أَنْتَ، إِلَّا
وَشِرْكِهِ.

وَأَنَا بِي رَأَيْتُ أَنْتَ، إِلَّا إِلَهَ لَا. الْمَلِكُ أَنْتَ اللَّهُمَّ
فَاعْفِرْ لِي بِذُنُوبِي وَاعْتَرَفْتُ نَفْسِي ظَلَمْتُ عَبْدُكَ،
أَنْتَ إِلَّا الذُّنُوبَ يَغْفِرُ لَا فَإِنَّهُ جَمِيعًا، ذُنُوبِي

لأَحْسَنِهَا يَهْدِي لَا فَاِنَّهُ الْأَخْلَاقِ، لِأَحْسَنِ وَاهْدِنِي
عَنِّي يَصْرِفُ لَهَا، سَيِّدٌ عَنِّي اصْرِفْ وَ أَنْتَ، إِلَّا
فِي كُلُّهُ الْخَيْرُ وَ سَعْدِيكَ وَ لَبَّيْكَ أَنْتَ، إِلَّا سَيِّئَهَا
وَ تَبَارَكْتَ إِلَيْكَ، وَ بِكَ أَنَا إِلَيْكَ، لَيْسَ الشَّرُّ وَ يَدِيكَ
إِلَيْكَ أَتُوبُ وَ أَسْتَغْفِرُكَ تَعَالَيْتَ،

هـ، اَل شَعَائِرِ مِنْ قَوْلِ الْمَرْوِ الصَّفَا نَاِ)
أَنْ عَلَيْهِ جُنَاحٌ فَلَا اعْتَمَرَ أَوْ الْبَيْتَ حَجَّ فَمَنْ
هـ اَل فَإِنَّ خَيْرًا تَطَوَّعَ وَمَنْ بِهِمَا، يَطَوَّفَ
(.عَلِيمٌ شَاكِرٌ

Sa'yın Beşinci Şavtının Duası

“Allah büyüktür, Allah büyüktür. Allah'tan başka ilah yoktur. Allah büyüktür, Allah büyüktür. Bütün hamd ve senalar, Allah'a mahsustur. Allah yücelerin en yücesidir. Her türlü hamd ve sena Allah'a mahsustur. Şanı yüce olan Allah'ı, sabah akşam teşbih ve noksan

sıfatlardan tenzih ederim.

Kendisinden başka kulluğa layık hiçbir ilah bulunmayan Allah tektir; eşi ve ortağı yoktur. Hükümranlık O'nundur. Hamd ve sena, O'na mahsustur. Yerin, göğün yaratıcısı, görünür görünmez herşeyi bilen Allahım; herşeyin sahip ve mâliki olan Rabbim, şehâdet ederim ki, Sen'den başka ilah yoktur. Nefsimin kötülüğünden, şeytanın ve onun şirkinden, şerrinden Sana sığınırım.

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbimiz, günahlarımızı bağışla, bize acı, hatalarımızı affet, bize ikram et, bildiğin bütün günahlarımızı bağışla, çünkü Sen bizim bilmediğimizi de biliyorsun. Şüphe yok ki Sen en aziz ve en kerim olan Allahsın. Rabbimiz, bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver, bizi Cehennem azabından koru.

Allahım, Sen mülkün sahibisin, Sen'den başka ilah yoktur, Sen benim Rabbim, ben de Senin kulunum.

Nefsime zulmettim, işte günahımı itiraf

ediyorum; bütün günahlarımı bağışla, çünkü günahları hiç kimse bağışlayamaz, ancak Sen bağışlarsın.

Allah'ım beni en güzel ahlâka ancak Sen iletirsin. Beni kötü ahlâktan uzaklaştıracak kimse yoktur. Emrine uyup huzuruna geldim, bütün varlığım Sana yöneldim. Bütün hayırlar Senin elindedir, şer ise Sana varamaz, benim varlığım Sen'inledir, dönüşüm de Sana'dır. Senaya (övlmeye) layıksın, her şeyden önce yüce ve her varlıktan üstünsün. Sen'den mağ-firet dilerim ve Sana tevbe ederim.

“Safa ile Merve şüphesiz Allahın nişanelerindedir. Kim Hac veya Umre maksadıyla Kâbe'yi ziyaret ederse, bu ikisini de tavaf etmesinde bir beis yoktur. Kim gönülden iyilik yaparsa, karşılığını görür. Çünkü Allah, iyiliklerin karşılığını veren ve herşeyi hakkıyla bilendir.”

Sa'yın Altıncı Şavtının Duası

هُ اِلَّا اِلَّا اِلَهَ لَا . اَكْبَرُ هُ اَللَّ . اَكْبَرُ هُ اَللَّ
الْحَمْدُ هِ لِ وَاكْبَرُ هُ اَللَّ . اَكْبَرُ هُ اِل وَا

وَ الْأَرْضِ وَ السَّمَوَاتِ قِيَمٌ أَنْتَ الْحَمْدُ لَكَ اللَّهُمَّ
وَ السَّمَوَاتِ نُورٌ أَنْتَ الْحَمْدُ وَلَكَ فِيهِنَّ، مَنْ
مَلِكٌ أَنْتَ الْحَمْدُ وَلَكَ فِيهِنَّ، مَنْ وَ الْأَرْضِ
الْحَمْدُ وَلَكَ فِيهِنَّ، مَنْ وَ الْأَرْضِ وَ السَّمَوَاتِ
وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ قَوْلِكَ وَ الْحَقُّ وَعْدُكَ وَ الْحَقُّ، أَنْتَ
وَ حَقُّ النَّبِيِّينَ وَ حَقُّ النَّارِ وَ حَقُّ الْجَنَّةِ وَ حَقُّ
حَقِّ وَالسَّاعَةِ حَقٌّ مُحَمَّدٌ

تَوَكَّلْتُ عَلَيْكَ وَ أَمَنْتُ بِكَ وَ أَسَلَمْتُ لَكَ اللَّهُمَّ
حَاكَمْتُ إِلَيْكَ وَ خَاصَمْتُ بِكَ وَ أَنْبَتُ إِلَيْكَ وَ
وَ أَسْرَرْتُ مَا وَ أَخْرَرْتُ مَا وَ تَقَدَّمْتُ مَالِي فَاعْفِرْ
إِلَّا إِلَهَ لَا الْمُؤَخَّرُ أَنْتَ وَ الْمُقَدَّمُ أَنْتَ. أَعْلَنْتُ مَا
الْعَلِيِّ هِ بِاللَّهِ إِلَّا قُوَّةَ لَا وَ حَوْلَ لَا وَ أَنْتَ،
الْعَظِيمِ.

وَإِسْرَافِيلَ، وَمِيكَائِيلَ، جِبْرِيلَ رَبَّ اللَّهُمَّ
الْغَيْبِ عَالِمَ وَالْأَرْضِ السَّمَوَاتِ اطَّرَفَ
كَانُوا فِيمَا عِبَادِكَ بَيْنَ تَحْكُمُ أَنْتَ . وَالشَّهَادَةَ
مِنْ فِيهِ اخْتَلَفَ لِمَا وَأَهْدِنِي . يَخْتَلِفُونَ فِيهِ
إِلَى تَشَاءُ مَنْ تَهْدِي إِنَّكَ بِإِذْنِكَ الْحَقِّ
مُسْتَقِيمِ صِرَاطٍ

İki Yeşil Direk Arasında

وَ تَكْرَمَ وَ وَعَفُ وَارْحَمَ اغْفِرْ رَبِّ
إِنَّكَ نَعْلَمُ لَا مَا تَعْلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ، عَمَّا تَجَاوَزُ
هُ الِ أَنْتَ

وَ حَسَنَةَ الدُّنْيَا فِي اتِنَا رَبَّنَا . الْأَكْرَمُ الْأَعَزُّ
النَّارِ ذَابَ عَقْنَا وَ حَسَنَةَ الْآخِرَةِ فِي

هُ ، الِ شَعَائِرِ مِنْ وَالْمَرْوَةَ الصَّفَانَا

عَلَيْهِ جُنَاحَ فَلَا اِعْتَمَرَ اَوْ اَلْبَيْتَ حَجَّ فَمَنْ
فَانَّ خَيْرًا تَطَوَّعَ وَمَنْ بِهِمَا، يَطَوَّفَ اَنْ
(.عَلِيمٌ شَاكِرٌ هَ اَل

Sa'yın Altıncı Şavtının Duası

“Allah en büyüktür, Allah en büyüktür. Allah'tan başka ibadete layık ilâh yoktur. Allah en büyüktür. Hamd ve sena Allah'a mahsustur.

Allahım, yalnız Sana hamdolsun ki, göklerin ve yerin ve buradaki herşeyin daimi müdebbiri yalnız Sen'sin. Hamd sadece sanadır, göklerin ve yerin, buralarda bulunan herşeyin nûru Sen'sin. Yalnız Sana hamdolsun ki, göklerin, yerin ve buralarda bulunan herşeyin sahibi ve maliki sadece Sen'sin. Ve yine yalnız Sana hamdolsunki, Sen haksın. Vaadin haktır, sözün haktır, Sana kavuşmak haktır, Cennetin de haktır, Cehenneminde haktır, Peygamberlerinde haktır, Muhammed (sav) de haktır, kıyamet günü de haktır.

Allahım, emir ve yasaklarını kabul ederek kendimi yalnız Sana verdim, Sana inandım,

Sana güvendim, Sana yöneldim, yalnız Senin burhanlarına dayanarak (hasımla) mücadele ettim. (Hakkı inkar edenle aramızda) Seni hakem kıldım. Rabbim yaptığım, yapacağım, gizli, aşıkâr bütün günahlarımı bağışla. İlerleten de geri bırakan da ancak Sen'sin. Sen'den başka ibadet ve kulluk edilecek ilah yoktur, yalnız Sen varsın.

Tasarruf, kuvvet ve kudret Allah ile kaimdir.

Ey Cebrail'in, Mikail'in, İsrail'in ve Azrail'in rabbi olan Allah'ım, gökleri ve yeri yoktan var eden, görüneni de görünmeyeni de bilen Allahım, ihtilafa düştükleri hususlarda, kulların arasında hüküm veren sensin. İhtilafa düşülen hak hususunda, izinle beni doğru yola sevk et. Doğru yola dilediğini hidayet eden ancak sensin.

İki Yeşil Direk Arasında

Rabbim, günahlarımızı bağışla, bize acı, hatalarımızı affet, bize ikram et, bildiğin günahlarımızı affet, çünkü Sen bizim bilmedikle-

rimizi de biliyorsun. Şüphe yok ki, Sen en aziz ve en kerim olan Allah'sın.

Rabbimiz, bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver, bizi Cehennem azabından koru.

“Safa ile Merve şüpheşiz Allahın nişanelerindedir. Kim Hac veya Umre maksadıyla Kâbe'yi ziyaret ederse, bu ikisini de tavf etmesinde bir beis yoktur. Kim gönülden iyilik yaparsa, karşılığını görür. Çünkü Allah, iyiliklerin karşılığını veren ve herşeyi hakkıyla bilendir.”

Sa'yın Yedinci Şavtının Duası

إِلَّا إِلَهَ لَا أَكْبَرُ هُ أَللَّ .رُكْبَهُ هُ أَللَّ
هِ لِّلِّ وَأَكْبَرُهُ هُ أَللَّ .أَكْبَرُهُ هُ أَللَّ وَهُ أَللَّ
نَعْمَكَ يُوَفِّي حَمْدًا الْحَمْدُ لَكَ اللَّهُمَّ .الْحَمْدُ
مَا مَحَامِدِكَ بِجَمِيعِ أَحْمَدِكَ مَزِيدِكَ وَيُكَافِي
اللَّهُمَّ .حَالِ كُلِّ وَعَلَى أَعْلَمُ، لَمْ وَمَا مِنْهَا عَلِمْتُ
مُحَمَّدٍ أَلِ عَلَى وَ مُحَمَّدٍ سَيِّدِنَا عَلَى سَلَامٍ وَ صَلَّ

İki Yeşil Direk Arasında

تَجَاوَزْ وَ تَكْرَمْ وَ وَعْفُ وَارْحَمْ اغْفِرْ رَبِّ
أَنْتَ إِنَّكَ نَعْلَمُ لَا مَا تَعْلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ، عَمَّا
هُ الد

فِي وَ حَسَنَةَ الدُّنْيَا فِي اتِنَا رَبَّنَا. الْأَكْرَمُ الْأَعَزُّ
النَّارِ عَذَابَ قِنَا وَ حَسَنَةَ الْآخِرَةِ

أَعِزِّي وَ الرَّجِيمِ، الشَّيْطَانِ مِنْ أَعِزْنَا اللَّهُمَّ
لِي بَارِكْ وَ رَزَقْتَنِي بِمَا وَقَنْعَنِي سُوءِ كُلِّ مَنْ
بِهِفِ

وَ عَلَيْكَ وَفِدِكَ أَكْرَمِ مَنْ اجْعَلْنِي أَلَلَّهُمَّ
رَبِّ يَا نَلْقَاكَ حَتَّى الْإِسْتِقَامَةِ سَبِيلِ الزَّمَنِ
الْعَالَمِينَ

أَنْتَ أَنْتَ إِلَّا إِلَهَ لَا الْحَمْدُ لَكَ اللَّهُمَّ

ذَا يَا وَالْأَرْضِ السَّمَوَاتِ بَدِيعُ الْمَنَانِ
قِيَوْمٌ يَا حَيُّ يَا وَالْإِكْرَامِ الْجَلَالِ

وَلَا كَثِيرًا ظَلَمًا نَفْسِي ظَلَمْتُ إِنِّي اللَّهُمَّ
مِنْ مَغْفِرَةٍ فَاغْفِرْ لِي أَنْتَ إِلَّا الذُّنُوبَ يَغْفِرُ
الرَّحِيمُ الْغَفُورُ أَنْتَ إِنَّكَ وَارْحَمْنِي، عِنْدَكَ،
قُلُوبِنَا صَرَّفَ الْقُلُوبِ، فَمُصَرِّ يَا اللَّهُمَّ
طَاعَتِكَ عَلَى

ه، اَل شَعَائِرِ مِنَ وَالْمَرْوَةِ الصَّفَانَا
عَلَيْهِ جُنَاحَ فَلَا اعْتَمَرَ أَوِ الْبَيْتِ حَجَّ فَمَنْ
فَإِنَّ خَيْرًا تَطَوَّعَ وَمَنْ بِهِمَا، يَطَوَّفَ أَنْ
(.عَلِيمٌ شَاكِرٌ ه اَل

Sa'yın Yedinci Şavtının Duası

“Allah en büyüktür, Allah en büyüktür.
Allah'tan başka kulluk ve ibadete layık

hiçbir ilâh yoktur. Allah en büyüktür, Allah en büyüktür. Bütün hamd ve senalar, Allah'a mahsustur.

Rabbim, bildiğim, bilmediğim bütün övüldüğün şeylerle Seni hamd ve sena ederim. Allah daima övgüye layıktır. Allahım, Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'e O'nun ailesine Ehl-i Beytine salat ve selam eyle. Onların dünya ve ahirette şeref ve mertebelerini yücelt. Allahım, beni rahmetinden kovulmuş şeytanın şerrinden ve bütün kötülüklerden koru; rızkettiğin şeylerle kanaatkar kıl ve onları bana bereketli eyle. Allahım, beni Sana gönderilen elçilerin en keriminden kıl; ey alemlerin Rabbi olan Allahım. Sana kavuşuncaya kadar beni doğru yoldan ayırma.

Rabbim, günahlarımızı bağışla, bize acı, kusurlarımızı affet, bize ikram et, bildiğin günahlarımızı bağışla; çünkü Sen bilmediklerimizide biliyorsun. Şüphe yok

ki Sen en Aziz ve en Kerim olan Allahsın. Rabbimiz, bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver, bizi Cehennem azabından koru.

Allahım, ben pek çok günah işleyerek kendime zulmettim. Günahları ancak Sen bağışlarsın, Sen'den başka hiç kimse bağışlayamaz. Katından bir mağfirette beni bağışla, bana acı. Şüphesiz ki Sen çok bağışlayan ve sonsuz merhamet sahibisin.

Allahım, beni bağışla, bana merhamet et, bana sağlık ve afiyet ver, beni helal rızıkla rızıklandır. Ey kalpleri tasarrufunda bulunduran Allahım, kalplerimizi Sana itaat üzere kıl.

“Safa ile Merve şüphesiz Allahın nişanelerindedir. Kim hac veya umre maksadıyla Kâbe’yi ziyaret ederse, bu ikisini de tavaf etmesinde bir beis yoktur. Kim gönülden iyilik yaparsa, karşılığını görür. Çünkü Allah, iyiliklerin karşılığını veren ve herşeyi hakkıyla bilendir.”

Sa'y Tamamlanınca Merve'de Okunacak
Dua

عَلَىٰ عَنَّا وَاعْفُ عَافِنَا وَ مِنَّا لِنَتَقَبَّرَ رَبَّنَا
لَا غَيْرِكَ عَلَيَّ وَ أَعِنَّا شُكْرِكَ وَ طَاعَتِكَ
الْكَامِلِ الْإِسْلَامِ وَ الْإِيمَانِ عَلَيَّ وَ تَكَلُّنَا
عَنَّا رَاضٍ أَنْتَ وَ تَوَفَّنَا جَمِيعًا

مَا أَبَدًا الْمَعَاصِي بِتَرْكِ ارْحَمْنِي اللَّهُمَّ
يَعِينِي لَا مَا اتَّكَلَّفَ أَنْ وَ ارْحَمْنِي بِقِيَّتِي أ
عَنِّي يُرْضِيكَ فِيمَا النَّظَرَ حُسْنَ وَ ارْزُقْنِي
الرَّاحِمِينَ أَرْحَمَ يَا

Sa'y Tamamlanınca Merve'de Okunacak
Dua

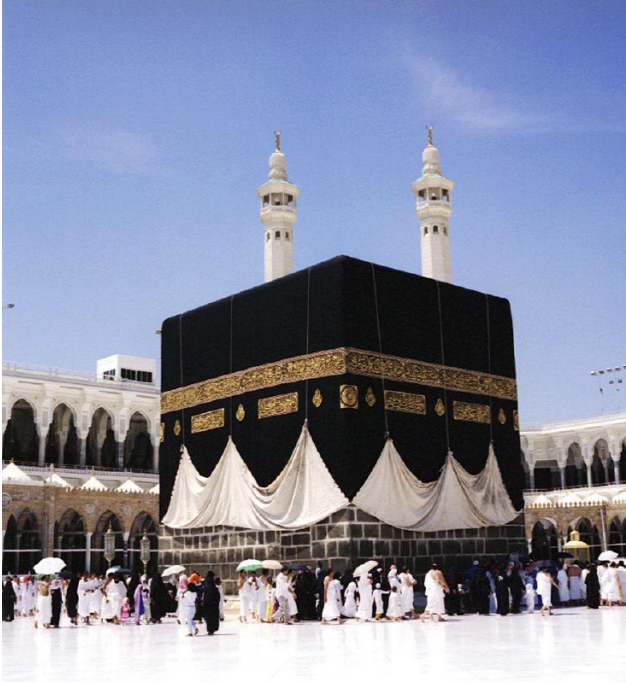
Rabbimiz, ibâdet ve tâatlarımızı kabul
eyle. Bize afiyet ver, bizi bağışla. Sana

ibadât ü tâat ve şükürde bulunmamız için bize yardım eyle; kendinden başkasına bizi terketme. Bizden hoşnut olarak, iman ve İslâm üzerine dünya hayatını tamamlamayı hepimize nasîp eyle.

Allahım, bizi yaşattığın sürece, günahlardan uzaklaştırmak suretiyle bize merhamet eyle. Dünya ve âhirette yarar sağlamayan boş işleri zor göstererek bize merhamet eyle. Hoşnut olacağın şeyleri bize güzel göster, ey merhametlilerin en merhametlisi Allahım.

Veda Tavafı

Veda Tavafından Sonra Okunacak Dua

مُبَارَكًا جَعَلْتَهُ الَّذِي بَيْنَكَ هَذَا إِنَّ اللَّهَ
لَهُ هَدَيْتَنِي كَمَا اللَّهُمَّ لِلْعَالَمِينَ هُدًى وَ

مِنَ الْعَهْدِ آخِرَ هَذَا تَجْعَلْ وَلَا مِنِّي فَتَقَبَّلْهُ
بَعْدَ كَرَّاتٍ إِلَيَّ الْعُودَ ارْزُقْنِي وَ بَيْنِكَ
يَا بِرَحْمَتِكَ عَنِّي تَرْضَى حَتَّى مَرَّاتٍ
عَابِدُونَ تَائِبُونَ، أَيُّونَ .الرَّاحِمِينَ أَرْحَمَ
لِرَبَّنَا سَاجِدُونَ رَاكِعُونَ سَائِحُونَ
حَامِدُونَ

اللَّهُمَّ تَوَكَّلْتُ، وَعَلَيْكَ اسْتَعِينُ بِكَ اللَّهُمَّ
مَشَقَّةَ عَلَيَّ وَسَهْلَ أَمْرِي صُعُوبَةَ لِي ذَلِكَ
كُلَّهُ الْخَيْرِ مِنْ وَارْزُقْنِي سَفَرِي
كُلَّهُ الشَّرِّ عَنِّي وَاصْرِفْ

وَيَسِّرْ لِي صَدْرِي اشْرَحْ لِي رَبِّ
وَاسْتَوْدِعْكَ أَسْحَفِظْكَ إِنِّي اللَّهُمَّ .أَمْرِي
مَا وَكُلَّ بِي وَاقَارِ وَأَهْلِي وَدِينِي نَفْسِي

وَدُنْيَا، آخِرَةَ مِنْ وَعَلَيْهِمْ عَلَيَّ بِهِ أَنْعَمْتَ
كَرِيمٌ يَا سُوءِ كُلِّ مِنْ أَجْمَعِينَ فَاخْفَظْنَا
خِرَةَ الْأُ وَفِي حَسَنَةِ الدُّنْيَا فِي اتِنَا رَبَّنَا
لِي اغْفِرْ رَبَّنَا. النَّارِ عَذَابَ وَقِنَا حَسَنَةَ
الْحِسَابِ يَقُومُ يَوْمَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الدِّيَّ وَلَوْ
سَلَامٌ وَ. الرَّاحِمِينَ أَرْحَمَ يَا بِرَحْمَتِكَ
الْعَالَمِينَ رَبِّ لِلَّهِ الْحَمْدُ وَ الْمُرْسَلِينَ عَلَيَّ

Veda Tavafından Sonra Okunacak Dua

“Allahım, şu beyt Senin mübarek ve bütün âlemler için hidayet vasıtası kıldığın yüce Kâbe’dir. Allahım, beni O’nu ziyarete yönelttiğin gibi hacc ve ziyaretimi de kabul eyle; Rabbim, bunu kutsal beytine son ahd-ü misakım ve ziyaretim kılma. Tekrar tekrar, benden razı oluncaya kadar bu kutsal makama dönmeyi, beytini tavaf etmeyi ve

ziyareti nasib eyle.

Ey merhametlilerin en merhametlisi Allahım, rahmetinle muamele eyle. Dönüyoruz, tevbe ediyoruz, kullukta dâimiz, emrinle seyahat ediyoruz, rükû ve secde ediyoruz ve Sana hamdediyoruz.

Allahım, yalnız Sen'den yardım istiyorum, yalnız Sana güveniyorum. İşimdeki zorlukları kolaylaştır. Yolculukta karşılaştığım sıkıntıları hafiflet, bana bütün hayırları ihsan et, bütün kötülükleri benden uzaklaştır. Rabbim, gönlüme genişlik ver, işimi kolaylaştır.

Allahım, nefsimi, dinimi, ailemi, yakınlarımı, dünya ve ahiret için bana ve onlara ihsan ettiğin bütün nimetleri Sana emanet ediyor, Senin muhafazana bırakıyorum. Ey kerem sahibi Rabbim, cümlemizi her türlü kötülükten muhafaza eyle. Rabbimiz, bize dünyada ve ahirette iyilik ver; bizi Cehennem'in azabından koru.

Rabbimiz, hesap verilecek olan kıyamet günü beni, annemi, babamı ve bütün müminleri bağışla, rahmetinle muamele eyle. Bütün peygamberlere selam olsun, alemlerin Rabbi Allah'a hamd olsun.”

Medine-i Münevvere

Medine-i Münevvere Uzaktan Görününce Okunacak Dua

وَحَيْكَ، وَمَهْبِطُ نَبِيِّكَ حَرَمٌ هَذَا اللَّهُمَّ
لِي وَقَايَةً وَاجْعَلْهُ فِيهِ بِالدُّخُولِ عَلَيَّ فَاْمُنُّنُ
مِنْ لُنِي وَاجْعَلِ الْعَذَابِ مِنْ وَآمَانًا. النَّارِ مِنْ
الْمَابِ يَوْمَ الْمُصْطَفَى بِشَفَاعَةِ الْفَائِزِينَ

“Allahım, burası Senin peygamberin Hz. Hazreti Muhammed (sav)’in haremidir. Senin vahyinin O’na indiği mübarek beldedir. Bu ziyaretimi benim için Cehennemden korunma, hesap ve azabtan güven vesilesi kıl. Beni dönüş günü sevgili peygamberin şefaatiyle kurtuluşa erenlerden eyle.”

Mescid-i Nebevi Görününce

Daha çok salâtü selâma devam ediniz.

Numune-i imtisâl olması bakımından Şair Nâbî'nin Rasulullah (sav) ziyaretini buraya alıyoruz.

Zamanının paşalarından biri şair Nâbî'yi Hacca götürür. Sıra Peygamber (sav) efendimizi ziyarete gelir. Deve üzerindeki mahfilin bir tarafında paşa, diğer tarafında Nâbî bulunmaktadır.

Peygamber (sav) efendimizin kabri şerifleri olan Kubbe-i Hadrâ görülmeye

başladığı sırada Nâbi hürmet ve edebinden, kendini bu makamı ziyarete layık göremekten gelen mahcubiyetle ne yapacağını şaşırmıştır. Paşa ise uykusu gelmiş, dalgın ve ayağını uzatmış bir halde adeta nereye geldiğinin farkında değildir. Nâbî'nin dudaklarından gayr-i ihtiyari:

Sakın terk-i edebden kûy-i mahbûb-i hüdadır bu.

Nazargâh-ı İlahîdir, Makam-ı Mustafa'fadır bu.

Müraat-ı edep şartı ile gir, Nâbi bu dergâha.

Metaf-ı kudsiyandır büsegâh-ı Enbi-yadır bu.

mısraları dökülür. Paşa her zamanki tavriyla:

- Ne o Nâbî, gene bir varidat mı var?
Deyince,

- Evet paşam. Makam-ı Muallaâ'ya yaklaştık. **Kubbe-i Hadra** görünüyor, birden içime bu doğdu, diye mısraları tekrarladı.

Paşa ile birlikte hürmeten derhal dededen inerek yaya olarak yol almaya başlarlar. Dinlediği mısralardan, oldukça duygulanan paşa Nâbi'den mısraları tekrar okumasını rica eder. Nâbi mısraları tekrar ederken karşılarındaki bir minareden fecir vakti aynı mısraların tatlı nâmelerle yayıldığıını işitirler. Kulaklarına inanamayan Nâbi:

- Aman paşam ne oluyor? Bu nasıl bir iştir? Şu minareden duyulan mısralar az evvel benim kalbime ilham edildi ve ben onu sizden başkasına okumadım. Sizde işitiyorsunuz değil mi, der. Paşaya daha fazla tahammül edemeyeceğini söyleyen Nâbi işin aslını öğrenmek üzere müezzinin yanına koşar ve:

- Siz Türkçe biliyor musunuz? der.

- Hayır

- Peki bu mısraları nereden öğrendiniz der.?

- Başımı da alsalar bu söylenmez.

- Yahu! Biraz evvel bunu ben söyledim. Baktım sen de söylüyorsun. Hayret ve şaşkınlık içindeyim.

- Siz Nâbi misiniz?

- Evet.

Bu cevabı alan müezzinin gözleri yaşarır, eğilerek Nâbî'nin elini öpmek ister. Nâbî'nin hayreti bir kat daha artar. Nihayet, müezzin, Nâbî'yi meraktan kurtarır ve şöyle der:

- Rüyamda Resulullah (sav)'i gördüm. Bana "Nâbî geliyor, çık ve minareden O'nun şu sözleriyle, onu karşıla" diye emrettiler. Bende bu emir üzerine bu şiiri

okudum.

Muhterem din kardeşlerimiz işte:

“Kim hacceder ve vefatından sonra beni ziyaret ederse, sanki beni hayatta iken ziyaret etmiş gibi olur.” Hadis-i şerifinin canlı bir misâli. Peygamber (sav) Efendimiz olup bitenlerden tamamıyla haberdardır. Hacılar için örnek olacak bir ziyarette bulunan Nâbi’yi nasıl görüyor ve O’nu ne güzel taltif ediyor.

Sükûnet ve vakar ile kemali hürmet ve ihtiram ile Mescid-i Saadete Babüsse-lam’dan veya Babu Cibril’den giriniz. Resulullah Efendimiz’in (sav) minberi şerifinin yakınındaki direk, sağ omuzuna muhazi olmak üzere iki rekât tehiyyetül-mescit kılınız.

Sonra Habibullah’ı ziyaret etme imkânını size nasib eden Allah’a (cc) şükür için iki rekat namaz kılınız ve dua ediniz. Daha sonra Resulullah efendimiz’in (sav)

kabri şerifinin mübarek ayak cihetinden giderek Hz. Ömer'in (ra), Hz. Ebubekir'in (ra) kabri şeriflerini geçip Resulullah'ın (sav) kabri şerifine varınız. 2 metre kadar uzakta durarak kemali edeple salat ve selamınızı arz eyleyiniz. Son derece hürmet ve edepli davranınız. Sesinizi sakın yükseltmeyiniz.

Mescid-i Nebeviye Varınca Okunacak Dua

أَدْخِلْنِي بَرِّ (اللَّهُ رَسُولِ مَلَّةٍ عَلَى اللَّهِ بِسْمِ
وَ صِدْقٍ جَمُخَرَ أَخْرَجْنِي وَ صِدْقٍ مُدْخَلِ
(نَصِيرًا سُلْطَانًا لَدُنْكَ مِنْ لِي اجْعَلْ

مُحَمَّدِ آلِ وَ عَلَى مُحَمَّدٍ عَلَى صَلِّ اللَّهُمَّ
إِبْرَاهِيمَ آلِ وَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ عَلَى صَلَّيْتَ كَمَا
مُحَمَّدٍ عَلَى بَارِكِ اللَّهُمَّ. مَجِيدٌ حَمِيدٌ إِنَّكَ
إِبْرَاهِيمَ عَلَى بَارَكْتَ كَمَا حَمَدْتُ آلِ وَ عَلَى

اللَّهُمَّ. مَجِيدٌ حَمِيدٌ إِنَّكَ إِبْرَاهِيمَ آلِ وَعَلَى
رَحْمَتِكَ أَبْوَابَ لِي وَافْتَحْ ذُنُوبِي اغْفِرْ لِي
«وَفَضْلِكَ»

Mescid-i Nebevi'ye Varınca Okunacak

Dua

“Allah’ın yüce adı ile, Rasulullah (sav)’in sünneti üzere... Rabbim, beni dahil ettiğin bu kutsal beldeye esenlik ve hoşnutlukla koy, çıkaracağın yerden selâmetle çıkar, bana yüce katından beni destekleyici kuvvet ihsan eyle.

Allahım, Hz. İbrahim ve ailesinin şeref ve mertebesini yüce kıldığın gibi, sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)’in şerf ve mertebesini de yücelt. Şüphesiz Sen övülmeye layıksın, yüce kerem ve şan sahibisin. Allahım, Hz. İbrahim ve ailesinin şanını yüce ve yakışmayan sıfatlardan uzak

kıldığın gibi Hz. Muhammed (sav)'in ve O'nun temiz ailesinin şanını da yüce ve yakışksız sıfatlardan uzak eyle. Şüphesiz ki Sen övölmeye layıksın, yüce kerem ve şan sahibisin. Allahım, günahlarımı bağışla, rahmet, lütuf ve fazilet kapılarını aç bana.”

Hz. Peygamber (sav)'in Kabri Önünde
Selam ve Dua

وَالرَّسُولَ الْكَرِيمَ، السَّيِّدُ أَيُّهَا عَلَيكَ السَّلَامُ
وَ اللَّهُ وَرَحْمَةً الرَّحِيمِ، وَالرَّوُوفُ الْعَظِيمِ،
بِرَكَاتِهِ

اللَّهُ رَسُولَ يَا عَلَيكَ وَالسَّلَامُ الصَّلَاةُ

اللَّهُ نَبِيَّ يَا عَلَيكَ وَالسَّلَامُ الصَّلَاةُ

اللَّهُ حَبِيبَ يَا عَلَيكَ وَالسَّلَامُ لَصَلَاةُ

اللَّهُ خَلْقِ خَيْرَ يَا عَلَيكَ وَالسَّلَامُ الصَّلَاةُ

الرَّحْمَةَ نَبِيِّ يَا عَلَيْكَ وَالسَّلَامُ الصَّلَاةُ

الْأُمَّةِ شَفِيعَ يَا عَلَيْكَ وَالسَّلَامُ الصَّلَاةُ

الْمُرْسَلِينَ سَيِّدَ يَا عَلَيْكَ وَالسَّلَامُ الصَّلَاةُ

النَّبِيِّينَ خَاتَمَ يَا عَلَيْكَ وَالسَّلَامُ الصَّلَاةُ

سَائِرِ وَعَلَى عَلَيْكَ وَالسَّلَامُ الصَّلَاةُ
بَيْتِكَ وَأَهْلِ الْإِلَهِ وَعَلَى وَالْمُرْسَلِينَ الْأَنْبِيَاءِ
عَنْهُمْ اللَّهُ بِأَذَى الَّذِي الطَّاهِرِينَ الطَّيِّبِينَ
عَنَّا اللَّهُ جَزَاكَ . تَطْهِيرًا وَطَهَّرَهُمُ الرَّجْسَ
وَرَسُولًا قَوْمِهِ عَنِ نَبِيًّا بِهِ جَزَى مَا أَفْضَلَ
أُمَّتِهِ عَنِ

الرَّسَالَةَ بَلَّغْتَ قَدْ اللَّهُ، رَسُولَ أَنْكَ أَشْهَدُ
إِلَى وَدَعَوْتَ مَّةَ الْأُ وَنَصَحْتَ الْأَمَانَةَ وَادَّيْتِ

وَأَقَمْتَ اللَّهَ سَبِيلٍ فِي وَجَاهَدْتَ رَبَّكَ سَبِيلِ
عَلَيْكَ اللَّهُ فَصَلَّى. الْيَقِينُ أَتَاكَ حَتَّى الدِّينِ
الدِّينِ يَوْمِ إِلَى دَائِمَةً صَلَاةً

وَزُوَارُ وَفُذَكَ نَحْنُ اللَّهُ، يَارَسُولَ
وَقَدْ يَدَيْكَ بَيْنَ بِالْحُلُولِ تَشَرَّفْنَا حَرَمِكَ،
بِقَصْدِ بَعِيدَةٍ وَأَمْكِنَةٍ شَاسِعَةٍ بِلَادٍ مِنْ جِنَّاكَ
بِكَ وَالْإِسْتِشْفَاعِ شَفَاعَتِكَ وَبِطَلَبِ زِيَارَتِكَ
الْمُوعُودُ الْمُشَفَّعُ الشَّفِيعُ وَأَنْتَ رَبَّنَا، إِلَى
الْمَحْمُودِ أَمِوَالْمَقِّ الْعُظْمَى بِالشَّفَاعَةِ
إِذْ أَنَّهُمْ وَلَوْ» :تَعَالَى اللَّهُ قَالَ وَقَدْ وَالْوَسِيلَةَ،
اللَّهُ فَاسْتَغْفَرُوا جَاؤَكَ أَنفُسَهُمْ ظَلَمُوا
تَوَابًا اللَّهُ لَوْجَدُوا الرَّسُولَ وَاسْتَغْفَرْلَهُمْ
«رَحِيمًا»

مُسْتَغْفِرِينَ لِأَنْفُسِنَا ظَالِمِينَ جِنَّاتِكَ وَقَدْ
يُحِبِّينَا أَنْ وَاسَأَلُهُ رَبَّنَا إِلَى لَنَا فَاشْفَعْ لِذُنُوبِنَا،
زُمرَّتِكَ فِي يَحْشُرْنَا وَأَنْ سُنَّتِكَ عَلَى وَيَمِينِنَا
يُسْقِينَا وَأَنْ حَوْضِكَ عَلَى يُورِدْنَا وَأَنْ
الشَّفَاعَةَ نَدَامَى وَلَا خَزَايَا غَيْرَ بِكَاسِكَ
اللَّهُ يَارَسُولَ الشَّفَاعَةَ

سَبَقُونَا الَّذِينَ لِإِخْوَانِنَا وَ لَنَا اغْفِرُ رَبَّنَا
لِلَّذِينَ غَلَّا قُلُوبِنَا فِي تَجْعَلْ لَا وَ بِالْإِيمَانِ
رَحِيمٍ رَوْوْفٌ إِنَّكَ رَبَّنَا. اٰمَنُوا

خِرَةَ الْأَوْفَى فِي حَسَنَةَ الدُّنْيَا فِي اٰتِنَا رَبَّنَا
النَّارِ عَذَابَ قَنَا وَ حَسَنَةَ

وَالدَّرَجَةَ وَالْفَضِيلَةَ الْوَسِيلَةَ اٰتِهِ اَللّٰهُمَّ
الَّذِي نَحْمُودَا مَقَامًا وَابْعَثْهُ الرَّفِيعَةَ

الْمِيعَادِ لَا تُخْلِفُ إِنَّكَ وَعَدْتَهُ،

“Selâm sana ey kerim Peygamber, çok şefkatli ve merhametli yüce Rasul, Allahın rahmet ve bereketi üzerine olsun.

Salât ve selâm sana, ey Allah’ın Rasu-
lü;

Salât ve selâm sana, ey Allah’ın Pey-
gamberi;

Salât ve selâm sana, ey Allah’ın habibi;

Salât ve selâm sana, ey yaratılmışların
en hayırlısı;

Salât ve selâm sana, ey alemlerin
rahmeti;

Salât ve selâm sana, ey ümmetinin şe-
faatçisi;

Salât ve selâm sana, ey bütün pey-
gamberlerin efendisi;

Salât ve selâm sana, ey peygamberin
hatemi;

Salât ve selâm sana, bütün peygamberlere, ailene, tertemiz ehl-i beytine ki Allah onları bütün ayıplardan temizlemiştir. Kavmine peygamber ve ümmetine Rasul olarak, Allah seni en üstün mükafatla mükafatlandırsın.

Şehadet ederim ki, Sen Allah'ın Rasulüsün, risaletini tebliğ ettin, emaneti yerine tevdi ettin, ümmetine öğüt verdin, Rabbinin yoluna çağırdın, Allah yolunda cihatta bulundun, ömrün sona erip, ölüm sana gelinceye kadar Rabbine hakkıyla kulluk ettin. Allah senin devamlı olarak, kıyamete kadar şeref ve mertebeni yücelt-sin.

Ey Allah'ın Rasulü, biz senin Harem-nin (mescidinin) ziyaretçileri ve sana gönderilen elçileriz. Huzuruna kabulünle şereflendik.

Çeşitli beldelerden, uzak diyarlardan Seni ziyaret maksadıyla, şefaatinı istemek

ve Rabbimize seni ziyaret maksadıyla, şefaatinı istemek ve Rabbimize seni vasıta kılarak şefaahat dilemek için huzuruna geldik. Sen Şefaahat-i uzma, Makam-ı Mahmud ve vesile va'd olunan ve şefaati kabul edilecek olan bir şefaahatçisin.

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah: "Eğer onlar nefislerine zulmettiklerinde sana gelselerdi Allah'tan bağışlanmayı dileselerdi, peygamber de onlar için istiğfar etseydi, Allah'ın tevbeleri daima kabul edici ve çok bağışlayıcı olduğunu görürler." buyurmuştur. İşte biz nefislerimize zulmetmiş ve günahlarımıza istiğfar etmiş olarak sana geldik. Rabbimiz katında bizim için şefaahatçi ol. Bizi zarar görmüş, perişan ve peşiman olarak değil, sünnetine bağlı olarak yaşatıp öldürmesini, kıyamette senin cemaatin içinde haşretmesini, senin havzına getirip senin kaseyle bizi sulamasını O'ndan niyaz eyle. Ey Allah'ın Rasulü, şefaahat bekliyoruz Sen'den, bize şefaahat eyle.

Rabbimiz, bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde iman etmiş olanlara karşı kin bırakma. Rabbimiz şüphesiz Sen çok şefkatli ve çok merhametlisin. Rabbimiz, bize dünyada da ahirette de iyilik ver; bizi Cehennem azabından koru.

Allahım, sevgili peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)’e vesile, üstünlük ve yüksek dereceler ikram eyle. O’nu va’dettiğin Makam’ı Mahmud’a nail eyle. Şüphe yok ki Sen sözünden dönmezsin.”

Hız. Ebu Bekir (ra)’in Kabri Başında Selam ve Dua

الصَّدِّيقِ بَكْرٍ أَبَا يَا عَلَيْنِكَ السَّلَامُ

اللَّهُ رَسُولِ خَلِيفَةَ يَا عَلَيْنِكَ السَّلَامُ

وَإِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ رَسُولِ صَاحِبِ يَا عَلَيْنِكَ السَّلَامُ

عَلِيٍّ وَأَمِينَهُ الْأَسْفَارِ فِي وَرَفِيقَهُ الْعَارِ فِي

الْأَسْرَارِ.

فَلَقَدْ مَا جَزَى، أَفْضَلَ عَنَّا اللَّهُ جَزَاكَ
طَرِيقَهُ وَسَلَكْتَ الْخَلْفِ بِأَحْسَنِ خَلْفَتَهُ
الْإِسْلَامِ وَنَصَرْتَ سُلُوكِ خَيْرٍ وَمِنْهَا جَهَهُ
بِالْحَقِّ قَائِمًا تَزَلْ وَلَمْ الْإِحْرَامَ وَوَصَلْتَ
اللَّهِ وَرَحِمْتَ عَلَيْكَ فَالْسَّلَامُ الْيَقِينُ أَتَاكَ حَتَّى
وَبَرَكَاتُهُ.

وَ دَرَجَتَهُ وَارْفَعْ عَنْهُ، ارْضِ اللَّهُمَّ
كَرَمِكَ وَ بَفْضْلِكَ ثَوَابَهُ أَجْزَلُ وَ مَقَامَهُ أَكْرَمُ
الْأَكْرَمِينَ أَكْرَمَ يَا

Hiz. Ebu Bekir (ra)'in Kabri Başında Selam
ve Dua

“Selam sana ey Ebu Bekr es-Sıddik,
Selam sana, ey Rasulüllah (sav)’in halifesi,

Selam sana ey Rasulü Allah'ın dostu, mağarada arkadaşı, seferde yoldaşı, sırlarının güvenli koruyucusu. Allah seni en güzel şekilde mükafatlandırıyor. Sen ki, Hz. Peygamber (sav)'e en güzel halef oldun; en güzel şekilde O'nun yolunda bulundun, müslümanlara yardım ettin, akrabayı gözettiler, ömrün sona erip ölümünün geldiği ana kadar daima hakkı ayakta tuttun. Allah'ın selamı, rahmet ve bereketi üzerine olsun.

Ey sonsuz kerem sahibi Allahım, O'ndan razı ol, derecesini yükselt, sevabını da çoğalt ve onu Cennet'ine koy.”

Hız. Ömer (ra)'in Kabri Başında Selam ve Dua

بْنِ عُمَرَ الْمُؤْمِنِينَ أَمِيرَ يَا عَلَيْكَ السَّلَامُ
الْخَطَّابِ .

الإِسْلَامَ مُظْهِرَ يَا عَلِيَّكَ السَّلَامُ
الْأَصْنَامَ سَرْمُكَا يَا عَلِيَّكَ السَّلَامُ.

عَنَّا اللَّهُ جَزَاكَ .فَارُوقَ يَا عَلِيَّكَ السَّلَامُ
الإِسْلَامَ نَصَرْتَ لَقَدْ .الْجَزَاءَ أَفْضَلَ
سَيِّدِ بَعْدَ الْبِلَادِ مُعْظَمَ وَفَتَحْتَ وَالْمُسْلِمِينَ
الْأَرْحَامَ وَوَصَلْتَ الْإِيْتَامَ كَفَلْتَ .الْمُرْسَلِينَ
إِمَامًا لِلْمُسْلِمِينَ وَكُنْتَ الإِسْلَامُ بِكَ قَوِيَّو
فَقِيرَهُمْ وَأَعْنْتَ شَمْلَهُمْ جَمَعْتَ مَرَضِيًّا،
اللَّهُ وَرَحْمَةُ عَلِيَّكَ فَالسَّلَامُ كَسَرَهُمْ وَجَبَرْتَ
وَبَرَكَاتُهُ

Hız. Ömer (ra)'in Kabri Başında Selam ve
Dua

“Selam sana ey müminlerin emiri;

Selam sana ey İslâm'ı ızhar edip, yücelten;

Selam sana ey putları parçalayan;

Selam sana ey adaletle ve doğrulukla hüküm veren;

Selam sana, ey hak ile batılı ayıran Hattab oğlu Ömer, Allah seni en güzel mükafatla mükafatlandırsın. Sen ki, İslâm'a ve müslümanlara destek oldun, Hz. Peygamber (sav)'den sonra, fetihlerle İslâm yurdunu genişlettin, yetimleri korudun, akrabayı gözettin. İslâm dini seninle güç kazandı. Sen müslümanların hoşnut olduğu, doğru yolda olan ve doğru yola çağırان bir liderdin. Onların dağınık işlerini derledin, fakirlerine yardım ettin, yaralarını sardın... Allah'ın selamı, rahmet ve bereketi üzerine olsun.”

Hz. Ebu Bekir ve

Hz. Ömer'i Selamladıktan Sonra
Rasulullah'ın Başı Hizasında Okunacak
Dua

إِذْ أَنَّهُمْ وَلَوْ» :الْحَقُّ وَقَوْلُكَ قُلْتَ إِنَّكَ اللَّهُمَّ
اللَّهُ فَاسْتَغْفِرُوا جَاؤُكَ أَنْفُسَهُمْ ظَلَمُوا
تَوَابًا اللَّهُ لَوْجِدُوا الرَّسُولُ وَاسْتَغْفِرْلَهُمْ
طَائِعِينَ قَوْلِكَ، سَامِعِينَ جِبْنَاكَ وَقَدْ «.رَحِيمًا
إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ مُسْتَشْفِعِينَ أَمْرًا،

وَأُمَّهَاتِنَا وَلِأَبَائِنَا لَنَا اغْفِرْ رَبَّنَا اللَّهُمَّ
فِي تَجْعَلْ لَا وَ بِالْإِيمَانِ سَبَقُونَا الَّذِينَ وَإِخْوَانِنَا
رَحِيمٌ رَوْفٌ إِنَّكَ رَبَّنَا. آمَنُوا لِلَّذِينَ غَلَّا قُلُوبِنَا
وَ حَسَنَةً الْآخِرَةِ وَفِي نَهْجَسَدِ الدُّنْيَا فِي آتِنَا رَبَّنَا
عَمَّا الْعِزَّةِ رَبِّ رَبِّكَ سُبْحَانَ. النَّارِ عَذَابَ قِنَا
بِاللَّهِ وَالْحَمْدُ. الْمُرْسَلِينَ عَلَى وَسَلَامٌ يَصِفُونَ
الْعَالَمِينَ رَبِّ

Hz. Ebu Bekir ve
Hz. Ömer’i Selamladıktan Sonra
Rasulullah’ın Başı Hizasında Okunacak
Dua

“Allahım, Sen “Eğer onlar ma’siyet işleyerek nefislerine zulmettiklerinde, sana gelip, Allah’tan mağfiret dileselerdi, Peygamber de kendileri için istiğfar etseydi, Cenab-ı Hakk’ın daim tevbeleri kabul edici ve çok merhamet edici olduğunu görürlerdi,” buyurdun. Allahım, Senin sözün haktır. İşte bizde sözünü dinleyip, emrine uyarak, Peygamberini yüce katında bize şefaatçi dileyerek huzuruna geldik; Rabbimiz, bizi, anne ve babalarımızı, bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde müminlere karşı kin bırakma; şüphesiz Sen çok şefkatli ve çok merhametlisin. Rabbimiz bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver; bizi Cehennem azabından koru.

İzzet sahibi Rabbim, onların uygunsuz

vasfılandırmalarından münezzehtir. Bütün peygamberlere selam olsun. Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.”

Cennetü'l-Baki, Uhut Şehitleri ve Başka Kabristanları Ziyaret Esnasında Okunacak Dua

عُقْبَىٰ فَنِعْمَ صَبْرُتُمْ بِمَا عَلَيْكُمْ السَّلَامُ
إِنَّا وَ مُؤْمِنِينَ قَوْمٍ دَارَ عَلَيْكُمْ السَّلَامُ. الدَّارِ
نَحْنُ وَ سَلَفْنَا أَنْتُمْ. لِأَحِقُونَ بِكُمْ اللَّهُ شَاءَ إِنْ
اللَّهُ وَيَرْحَمُ لَكُمْ وَ لَنَا اللَّهُ يَغْفِرُ بِالْأَثَرِ،
لَا اللَّهُمَّ. وَالْمُسْتَأْخِرِينَ مِنْكُمْ الْمُسْتَقْدِمِينَ
وَغَفِرْنَا بَعْدَهُمْ نَاتَفَتِ وَلَا أَجْرَهُمْ تَحْرِمْنَا
وَلَهُمْ.

وَ دَرَجَتَهُمْ وَارْفَعِ عَنْهُمْ أَرْضَ اللَّهُمَّ
يَا بَفَضْلِكَ ثَوَابَهُمْ أَجْزَلِ وَ مَقَامَهُمْ أَكْرَمِ

الْمُرْسَلِينَ عَلَىٰ وَسَلَامٍ. الْأَكْرَمِينَ أَكْرَمَ
الْعَالَمِينَ رَبِّ اللَّهُ وَالْحَمْدُ

Cennetü'l-Baki, Uhut Şehitleri ve Başka
Kabristanları Ziyaret Esnasında Okunacak
Dua

“Sabretmenize karşılık size selam olsun. Dünya yurdunun sonu (Cennet) ne güzeldir. Selam size ey müminler yurdunda bulunanlar. Biz de inşaallah peşinizden gelip size kavuşacağız. Siz bizim öncülerimizsiniz, biz de izinizdeyiz. Allah sizi de bizi de affetsin; sizden önde gidenlere de geriye kalmış olanlara da acısın. Allahım, bunların acısından dolayı bize vereceğin ecrinden bizi mahrum etme; bunların ardından bizi fitneye de düşürme, bizi de, onları da bağışla.

Ey keremi sonsuz olan Allahım, razı ol onlardan, lütf-u kereminle derecelerini

yükselt, makamlarını Cennet eyle, sevaplarını çoğalt. Selam bütün peygamberlere, hamdü senâ alemlerin Rabbi olan yüce Allah'a.”

Medine'den Ayrılırken, Rasulullah'ı
Ziyaret ve İki Rekat Namaz'dan Sonra

بِحَرَمِ الْعَهْدِ آخِرَ هَذَا لَا تَجْعَلَنَّ اللَّهُمَّ
الْحَرَمَيْنِ إِلَى الْعُودِ لَنَا وَيَسِّرْ رَسُوكَ،
الْعَافِيَةَ وَارْزُقْنَا وَفَضْلِكَ، بِمَنَّاكَ سَهْلَةً سَبِيلًا
سَالِمِينَ وَرُدَّنَا وَالْآخِرَةَ، الدُّنْيَاوَ الدِّينَ فِي
أَمْنِينَ أَوْطَانِنَا إِلَى

الْبَرِّ هَذَا سَفَرِنَا فِي نَسْنُوكَ إِنَّا اللَّهُمَّ
وَتَرْضَى مَا تُحِبُّ الْعَمَلِ وَمِنَ وَالتَّقْوَى،
مِنْ عَلَيْهِمُ اللَّهُ أَنْعَمَ الَّذِينَ مَعَ وَاحْشُرْنَا

وَالصَّالِحِينَ، وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّادِقِينَ بَيْنَ النَّ
الْأَكْرَمِينَ أَكْرَمَ يَا وَكَرَمَكَ بِفَضْلِكَ

Medine'den Ayrılırken, Rasulullah'ı
Ziyaret ve İki Rekat Namaz'dan Sonra

“Allahım! Bu ziyaretimizi, Rasûlünün mescidini, Ravza-i Mutahhara'yı son ziyaret eyleme. Mekke ve Medîne'ye yeniden yol bulup tekrar gelmeyi lûtfeyle, kolaylıklar ihsan et.

Bizleri dînimiz, dünyamız, âhiretimiz akkında sıhhat, âfiyet, hayr ve hasenât içinde olma nîmetine erdir. Vatanlarımıza sâlimen dönmeyi nasib eyle.

Allahım! Bu seferimizde senden birr ve takvâ, sevip razı olacağın ameller niyaz ediyoruz.

Ey kerem sahiplerinin en keremlisi!
Lutfunla, kereminle bizleri kendilerine

nîmet bahşettiğın nebîler, sıddîkler, şehidler ve sâlihlerle haşreyle!..

Mekke-i Mükerrereme ve Medine-i Münevveredeki Ziyaret Yerleri

Mekke Ziyaret Yerleri

Mekke’de bulunan ziyaret yerleri ve mübarek mekanların bazıları doğrudan doğruya Hac ve Umre görevleri ile ilgilidir. Bazıları da bunlarla ilgili olmamakla beraber, taşıdıkları tarihi ve manevi yüksek değerleri sebebi ile ziyaret edilmeye layık çok şerefli ve kutsal mekanlardır.

Mekke

Mekke’i Mükerrerme bütün müminlerin kıblegahı, ilk vahyin indiği İslâm nurunun bütün kainata yayıldığı, hak davanın bütün karanlık çehresine karşı haykırıldığı, bu dava uğruna ilk çilelerin çekildiği nice mücadelelerin vuku bulduğu ve nice mucizelerin gerçekteştiği topraklardır. Rasullullah (sav) Efendimizin ana yurdu, İbrahim (as)’ın dua ve insanlığı davetine mazhar olmuş bir diyardır. Kısaca her adımı hatıralarla dolu, İslâmın beş temelinden biri olan Haccın ve gönüllere tazelik veren Umre ibadetinin ifâ edildiği yerdir.

Mekke; “Bekke” ve “Ümmül Kur’a” diye de anılır. Kâbe’nin inşasından bir müddet sonra kurulmuştur. Cürhümiler de Kâbe’ye saygısızlık olur inancıyla çadırlarını hemen Kâbe civarında değil de uzakça yerlere kurmuşlardır. Gündüz tavaf ederler, akşam evlerine giderlerdi.

Mekke şehrine ilk yerleşenlerin Hz.

İbrahim'in hanımı Hacer ve oğlu Hz. İsmail olduğu biliniyor. Daha sonra yemen tarafından gelen Cürhümi arapları burayı marmur hale getirmişlerdir. Hz. İsmail onların arasında büyümüş ve onlardan bir kız ile evlenmiştir.

Hz. İbrahim milattan yaklaşık 2000 yıl kadar önce Irak'ta Sümer şehrinde dünyaya geldi. Peygamber olduktan sonra halkı imana davet ettiği için güneşe ve yıldızlara tapan Babil hükümdarı Nemrut tarafından ateşe atıldı. Fakat Allah'ın emri ile ateş onu yakmadı. Kendisine inanan İbrani kavmi ile Filistin'e göç etti. Bir ara Mısır'a gitti. Orada ilahi davete inanan kimse bulamadığı için tekrar Filistin'e döndü.

Kâbe

Yeryüzünün ilk ibadethanesi ve haccın sebebi. Müslümanların kıblesi olan Kâbe yeryüzünde yapılan ilk ibadethanedir.

Mekke şehrinde Mescid-i Haramın

ortasında yaklaşık 13 metre yüksekliğinde 12 m. boyunda ve 11 m. genişliğinde taştan yapılmış dört köşe bir binadır.

Nice Hak aşıkları Allah dostları

*“Bir mübarek sefer olsada gitsem
Kâbe yollarında kumlara batsam”*

diyerek onu görebilmek için nice sıkıntılar çekmişlerdir.

Kur’an-ı Kerimde de belirtildiği gibi yer yüzünde bina edilen ilk mescittir.

“Şüphesiz, âlemlere bereket ve hidâyet kaynağı olarak insanlar için kurulan ilk ev (mabet) Mekke’deki (Kâbe)’dir.” Kâbe’nin inşâsı hakkında değişik rivayetler vardır. Bu rivayetlerden çıkan sonuca göre Kâbe’yi ilk yapanlar ya melekler veya Hz. Adem’dir. Bu konuda İbn Kesir (774/1372) şunları söylemektedir: “Kur’an-ı Kerim’in açık ifadesine göre Kâbe’yi ilk inşa eden İbrahim (as) dır. Daha önce bina edildiğine

dair rivayetler kesinlik ifade etmez. Bu konuda söylenecek en doğru söz şudur: Kâbe'nin imarını emreden Cenab-ı Hak, tebliğcisi ve mühendisi Cebrail, ustası İbrahim yardımcısı da oğlu İsmail'dir.”

Hz. İbrahim Harran'da iken amcasının kızı Sâre ile evlendi. Harran halkı İbrahim'in dâvetine kulak asmadığı için önce Şam'a ve daha sonra Mısır'a hicret etti. Bir süre sonrada eşi Sâre ve cariyesi Hâcer ile Filistin'e geldi. Çocuğu olmayan Hz. İbrahim Allah Teâla'ya şöyle dua etmişti:

“Rabbim! Bana sâlihlerden olacak bir çocuk ver, dedi. İşte o zaman biz onu uslu bir oğul ile müjdeledik.”

Sanki karısı Sâre İbrahim'in hatırından geçenleri hissetmiş gibi ona şöyle dedi: “Allah beni çocuktan mahrum etti. Cariyen Hâcer ile evlenmeni münasip görüyorum. Ola ki, Allah sana ondan bir çocuk ihsan eder.”

Oldukça yaşlanmış olan Sâre kısırdı. Kendisinden çocuk umulmuyordu. İbrahim (as) Hâcer ile evlendi. Hâcer, İsmail adında bir çocuk doğurdu. İbrahim'in yaşı 86 idi. Fakat Sâre baştan kendisi teklif etmesine rağmen Hâcer ve İsmail'i kısıkandı, onların uzaklaştırılmalarını istedi.

İbrahim (as) de Cenâb-ı Hakkın emri üzerine Sâre'nin arzusunu kabul etti ve Hâcer'le oğlu İsmail'i Mekke'ye götürmeye karar verdi. Beraberce yola çıktılar ve Kâbe'nin bulunduğu yere geldiler.

İbrahim, Hâcer ve İsmail'i susuz ve tenhâ bir vadiye yerleştirdi. Kendisi geriye dönerken Hâcer ona: "Nereye gidiyorsun? Bizi bu ıssız ve çorak vadide kime bırakıyorsun?" dedi ve bu soruyu defalarca tekrar etti. Bu arada da "Allah mı emrediyor?" deyince İbrahim: "Evet" dedi. Hâcer de: "Öyleyse Allah bizi zayi etmez." diyerek huzur duydu ve sakinleşti.

İbrahim ayrıldı, ama kalbi, eşi ve çocuklarından ayrılmıyordu. Fakat Allah'ın isteği kendi isteğine galip geldi ve Rabbi'ne teslim oldu. Kur'ân'm naklettiği şu kelimelerle dua ve niyazda bulunarak yoluna devam etti:

“Ey Rabbimiz! Namazı dosdoğru kılmaları için ben, çocuklarımdan bir kısmını Senin Beyt-i Hareminin (Kâbe'nin) yanında ekinsiz bir vadiye yerleştirdim. Artık Sen de insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meyvedici kıl ve meyvelerden bunlara rızk ver. Umulur ki bu nimetlere şükrederler.”

Hâcer de sabır ve teslimiyet içerisinde bekledi. İbrahim'in bıraktığı yiyecek ve içecek tükendi. İkisi de susadılar. Hâcer oğlu İsmail'in susuzluktan kıvranışına dayanamadı. Şaşkın vaziyette su aramaya koyuldu. Safa tepesine çıktı bir şey bulamadı. Merve tepesine yöneldi yine bir şey

bulamadı. Böylece Safâ'dan Merve'ye dört, Merve'den Safâya üç kere geldi gitti. Son seferde Merve'ye tırmanırken bir ses işitti. Birde ne görsün! Meleklerden biri kanadı ile yeri eşiyor. Nihayet su gözüktü. Bu zemzem idi. Bu ilahi lütuf sayesinde susuzluklarını giderdiler. Su sebebi ile burası kuşlarında uğrak yeri oldu. Kuşları toplu halde hareketi yakından geçen Cürhümlü bir kafilenin dikkatini çekmişti. Kuşları takip ederek Mekke'ye geldiler. Suyun varlığını öğrenince Hâcer'e gelip ondan, komşu olmak için müsaade istediler. İsmail evlenme çağına gelince Cürhümlü bir kız ile evlendi ve onlardan Arapça öğrendi. İbrahim (as)'in oğullarından ilk Arapça konuşan İsmail'dir.

Hâcer Validemiz 90 yaşlarında vefat etmişti. İbrahim (as) bazen İsmail'i ziyaret ediyordu. Bu ziyaretlerin birisinde Cenab-ı Hak O'na yeryüzünde ibadet edilen ilk mescit olmak üzere Kâbe'yi bina etmesini

emretti.

İbrahim binayı yapmaya, İsmail de taş taşımaya başladı. Kâbe'nin duvarları yükseldi. Cebrail'in (as) işareti üzerine İsmail (as) Hacerü'l-Esved'i getirdi. Binayı yaparlarken her defasında dua ediyorlardı. Bunu Kur'ân-ı Kerîm şöyle anlatır: “Bir zamanlar İbrahim İsmail ile beraber Beytullah'ın temellerini yükseltiyor (şöyle diyorlardı:) Ey Rabbimiz! Bizden bu hayırlı işi kabul et. Gerçekten sen duamızı işitici, niyetimizi bilicisin. Ey Rabbimiz! Bizi sana boyun eğenlerden kıl.

Neslimizden de sana itaat eden bir ümmet çıkar. Bize ibadet usullerini göster. Tevbelerimizi kabul et. Zira tevbeleri çokça kabul eden çok merhametli olan ancak sensin.”

Duvarlar yükseldikçe İbrahim (a.s) iskele olarak kullanmak üzere yüksek bir taşın üzerine çıktı. Onu iskele yaptı. Üze-

rinde ayak izlerinin kaldığı bu aş Makam-ı İbrahim idi.

Bu taş önceleri Kâbe'ye bitişikti. Hz. Ömer (ra) onu, tavaf sahasını genişletmek ve arkasında namaz kılan hacıları meşgul etmesin diye, Kâbe'nin biraz gerisine aldı. Bugün Hz. İbrahim'in ayak izini taşıyan bu taş bir muhafaza içinde, Hz. Ömer'in naklettiği yerde ziyaret edilmektedir.

Kâbe bitince oranın bakım vazifesi de Cenabı Hak tarafından İbrahim ve İsmail'e verildi. Makamı İbrahim'de durup Kâbe'ye döndüğünde karşıya gelen ve Kâbe'nin kuzeydoğu duvarının solunda, Kâbe'nin kapısı (Bab-ı Mültezem) bulunmaktadır.

Kâbe'nin her köşesinin ayrı bir adı vardır ve bunlara "rükn" denir. Doğu köşesine er-Rüknü'l-Hacer, batı köşesine er-Rüknü'ş-Şâmî, kuzey köşesine er-Rüknü'l-İrâkî, güney köşesine ise er-Rüknü'l Yemâni adı verilir.

Sütunların üstünde Esmâ-i Hüsnâ (Allah'ın en güzel isimleri) ile Allah'a yakarışı ifade eden “Ya Hannân” (ey çok acıyan), “Ya Mennân” (ey çok ihsan eden) ve “Ya Deyyân (ey çok mükafatlandırıcı veya cezalandırıcı) ibaresi yazılıdır.

Kâbe’de bir de Türkçe’de ‘Altın Oluk’ diye anılan bir oluk bulunmaktadır. Bu oluk, Kâbe’nin ‘Rukn-i Şâmi’ ile ‘Rukn-i Irâkî’ denilen köşeleri arasındaki kuzey batı duvarının üstünde ve bu duvarın ortasına gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Arapçada “Mizâbü’r-Rahme”, adı verilir. Kâbe damında biriken yağmur suları bu oluktan akmaktadır. Kâbe damına konulan ilk oluk budur.

Kâbe’nin örtüsü her yıl değiştirilir. Eski örtü önceleri Kâbe’nin anahtarını elinde bulundurma yetkisine sahip olan Benî Şeybe’ye mensup görevliler tarafından düzgün parçalara bölünerek hacılara

dağıtılırdı. Bugün bu görev resmi yetkililerce sürdürülmektedir. Bu örtü Osmanlılar zamanında özel olarak Mısır'da dokutturulur, Sürre alayı ile Kâbe'ye örtülmek üzere Mekke'ye gönderilirdi. I. Ahmed döneminden itibaren bu örtünün İstanbul'da dokutturulmasına başlanmış ve önceleri Mısır, sonraları Şam yolu ile Mekke'ye gönderilmiştir.

Mescid-i Haram

Kâbe'yi içine alan Mekke mescidine el-Harem'ül Mekkî, Medine'deki mescide Mescid-i Nebi, el-Haram'ül Medenî denir. Bir saygı ifadesi olarak her ikisini belirtmek üzere Hameyn tabiri kullanılır.

Kâbe-i Mazzamayı çepeçevre kuşatan etrafı kubbeli ortası açık büyük bir camidir. Ortasındaki küçük meydanın ortasında bulunan Kâbe, Zemzem ve Makamı İbrahim bu caminin bir parçasını teşkil eder. Dilimizde daha çok Harem-i Şerif olarak

bilinen bu mescide Mescid-i Haram da denir. Kur'an Kerim de 16 yerde Mescid-i Haram geçmektedir.

Harem-i Şerif'te yapılacak iyilik ve kötülükler diğer beldelere göre kat kat sonuç meydana getirir. Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor "Kim Mescid-i Haram'da zulüm ile hak'tan uzaklaşmaya yeltenirse, biz ona da ağır bir azab tattıracağız." (Hac 22/25)

Hadisi şerifde ise şöyle buyrulur: "Mescidi Haramda kılınacak bir namaz başka yerde kılınacak yüzbin rekat namazdan daha üstündür" Başka bir hadiste ise "Allah Teala Beytullah'a hergün 120 rahmet gönderir. Bunun altmışı tavaf edene, kırkı orada namaz kılana, yirmisi de Kâbe'ye bakanlara verilir" buyurmaktadır.

Mescidi Haram'da değişik zamanlarda genişletme çalışmaları yapılmıştır. En önemlisi Kral Abdülaziz zamanındakidir. Zira o Mescidi Haramın genişletilmesi için

emir verdi ve mes'a (say yapılan yer) hızlı bir çalışma ile Harem-i Şerifin sınırları içine alınarak hacı ve umrecilere büyük kolaylık sağlandı. (1995) Ayrıca onun zamanında mes'anın ikinci katı inşa edilmiştir.

Kral Abdülazizden sonra Kral Suud, Faysal ve Kral Halid ve şimdiki Kral Fahd Haremi Şerifin genişletilmesine büyük katkıda bulunmuşlardır. Kral Fahd genişletmenin yanında aydınlatma ve güzelleştirilmesine de önem vermiştir. Onun zamanında Haremin kapıları yenilenmiş. Zemzem suyu soğutulup pompalanmış. yangınla mücadele sistemleri kurulmuş, mescidin temizliğine büyük önem verilmiştir. Son olarak elektrikli yürüyen merdivenler yapılmış ve 3. kata çıkışlar sağlanmıştır.

Hacer-i Esved

Kâbe'nin güneydoğu köşesinde yerden

1.5 m. yükseklikte kırmızı damarlı, parlak, siyah renkli üç büyük ve birkaç küçük parçadan oluşan Hacer-i Esved bir çemberle çevrilmiştir.

Hacer-i Esvedî Hz. İsmail'in Cebeli Kubeys'ten getirdiği rivayet edildiği gibi, Cebrail (as)'ın onu semadan getirdiği de söylenir.

605 H. yılında yani peygamberimiz 35 yaşında iken Kâbe önce bir yangına maruz kaldı, arkasından da bir sel baskınına uğradı ve harab oldu. Şehir meclisi Kâbe'nin yeniden inşasına karar verdi ve inşaat başladı. Duvarlar yükselmeye başlayıp da sıra Hacer-i Esved'i yerine koymaya gelince ciddi bir ihtilaf çıktı. Her kabile bu şerefine kendine ait olmasını istiyordu. Bunun üzerine içlerinden yaşlı birinin Safa tarafından gelecek ilk kimseyi hakem tayin etmesi teklifi kabul gördü.

Oraya ilk gelen Hz. Muhammed oldu.

Ondan herkes emindi. Kumaştan bir örtü getirtti, yere serdi, taşı da bu örtünün üzerine koydu. Kabile temsilcilerinden kumaşın kenarından tutup kaldırmalarını istedi. Taş istenen seviyeye gelince onu bizzat kendisi yerine yerleştirdi. Bu durum herkesi memnun etti.

Hz. Peygamber (sav) Mekke'yi fethe-
dip Kâbe'deki putları kırdıktan sonra tavaf
ederken Hacer-i Esvede ellerini sürmüş ve
onu öpmüştür. Tavafta Hacer-i Esvedin
bulunduğu köşeden başlar ve orada sona
erer. Tavaf esnasında Hacer-i Esved öpülür,
buna imkân yoksa uzaktan elle selamlanır.
Müslümanlıkta bu taşın kutsal sayılması
esasen onun mahiyetinden değil, müslü-
manların Hz. Peygambere uymaya özen
göstermelerinden kaynaklanır.

Nitekim birgün Hz. Ömer (ra) bu taşın
hac esnasında uzun uzun baktıktan sonra,
“Aslında sen basit bir taştan ibaretsin, ne bir

kimseye zarar verebilir ne de senden bir fayda gelir. Şayet Rasulullah senin önünde hürmet ve tazimde bulunmasaydı ve seni öptüğünü görmeseydim böyle birşey yapmazdım” demiştir. (Tecridi Sarih tercümesi altı 108/109)

Hz. Ömer’in bu yaklaşımı dikkate alındığında yeterli dini kültüre sahip olmayan müslümanların zaman zaman bir taşa ve benzeri şeylere olması gerekenin üstünde önem ve kutsiyet izafe etmeleri doğru bir davranış olmadığı anlaşılır.

Hilafetin Osmanlılara geçmesinden sonra Hacer-i Esved in gümüş çerçevesi iki defa yenilendi

Zemzem

Kâbe’nin doğusunda Cenab-ı Hak’kın Hz. Hacer ve oğlu Hz. İsmail’e ihsan ettiği suyun adıdır. Yeryüzündeki suların en efdalidir. Bol bol içildiği gibi abdest ve

gusül için de kullanılır. Hz. İbrahim Peygamber Cenab-ı Hakk'ın emriyle Hz. Hacer ve Hz. İsmail'i Mekke'de bırakmış ve kendisi geriye dönmüştü. Hz. Hacer ana-mız yalnız kalınca güneşten korunmak gayesiyle oğlu için bir çardak yaptı ve onu altına oturttu. Ne var ki az bir müddet sonra kırbadaki su tükenmişti. Çaresiz kalan Hz. Hacer su bulabilmek için Safa ve Merve tepeleri arasında tam yedi kere gidip gelmişti. Ancak su bulamadığı gibi yorgun ve bitkin bir duruma düşmüştü.

İşte bu esnada Cebrail (as) peyda olmuş ve bir kanat darbesi ile yerden su fışkırtmıştır.

Tabii olarak Zemzemin ortaya çıkışı Hz. Hacer'i çok sevindirmiştir. İçtikten ve oğluna da içirdikten sonra suyun zayi olmasından korktuğu için etrafını çevirmiştir.

Bir müddet sonra Zemzem suyu kaybolmuş kuruyup gitmiştir. Bu hal Hz.

Peygamber (sav)'in dedesi Abdülmuttalip bir gece rüyasında Zemzem suyunu bulmakla vazifelendirilir. Ve zamanın müşriklerinin kurban kesme mahallinin civarında olduğu tesbit edilir. Bu yüzden Abdülmuttalip Zemzem suyunun kuyusunu kazarken çok sıkıntı çekmiştir. Ancak üçüncü gün hedefine ulaşmıştır.

Bu su Allah'ım (c.c.) büyük bir lüftüdür. Ve Mekke'nin büyüüp bir şehir olmasını sağlamıştır. Zira Cürhumî Arapları Zemzem suyu dolayısıyla Mekke'ye gelip yerleşmişlerdir.

Zemzem, içenlere rahatlık veren rengi, kokusu ve tadıyla nefis bir sudur. Hacılar Zemzem suyunu şifa niyetine içer ve memleketlerine dönerken teberrük ve hayır kastıyla ziyaretçilerine götürür ikram ederler. Resulullah (sav) “Zemzem hangi maksatla içilirse o maksat içindir.” buyurmuştur. Bu sebeple kıyamette hesap gü-

nünde susuzluk çekilmemesi dilek ve temennisi ile içilmesi uygun olur.

Yine Peygamberimiz (sav) bir başka hadislerinde “Muhakkak ki bu su mübarektir. Açın yemeği, dertlinin şifasıdır.” buyurmuşlardır. Özellikle veda tavafından sonra Beytullah’a karşı ayakta durup, Kâbe’ye bakarak kana kana içmek, başına ve vücuduna dökmek sünnettir.

Zemzem İçerken

“Allahım senden faydalı ilim, bol rızık ve her türlü dert için şifa niyaz ediyorum” diye dua edilir.

Ebu Kubeys Dağı

Kâbe’nin doğusunda, Safa tepesine bakan yüksekçe bir dağdır. Harem-i Şeriften kolayca görülür. Cebel-i Emin adıyla da bilinen bu dağ üzerinde Hz. İbrahim’in insanları Hacca davet etmiştir.

Hız. İsmail Hacer-ül Esved'i bu dağdan getirmiş, Resulullah (sav)'in Şakku-l Kamer adı ile bilinen ayın ikiye bölünme mucizesi burada cereyan etmiştir.

Cennetu'l-Mualla Kabristanı

Öteden beri Mekke'nin mezarlığıdır. Şehrin biraz dışında Hucun mevkiinde bulunan bu kabristan nice büyük sahabele- rin mezarlarını barındırır.

Peygamberimiz (sav) uzun yıllar beraber yaşadığı ve İslâmı ilk kabul eden kişi olma şerefine eren Hız. Hatice validemizin kabri de buradadır. Peygamberimizin amcası Ebu Talip, dedesi Abdülmuttalip ve küçükken vefat eden oğulları Tahir ve Kasım burada medfundur.

Cennetü-l Mualla da ayrıca Haccac-Zalim tarafından hunharca şehid edilen Abdullah B. Zübeyr'in kabri de bulunmaktadır. Abdullah B. Zübeyr cennetle müjdelenen Hız. Zübeyr b. Avvam'ın ve Hız.

Ebu Bekir'in kızı Hz. Esmâ'nın oğludur.

Cin Mescidi

Resulullah'ın (sav) Taiflileri İslâma davetten dönerken bu noktada Nusaybin Cinlerinden bazılarının Kur'an okumuş olmasıdır. Bu hadise İslâmi kaynaklarda şu şekilde rivayet edilir.

Peygamberimizin (sav) hanımı Hz. Hatice validemiz ve amcası Ebu Talip vefat etmişti.

Her ikisinin de arka arkaya vefat etmesi Peygamberimizin (sav) iki dayanaktan mahrum kalmasına sebep oldu. Bundan sonra Kureyşliler daha çok eza ve cefa etmeye başladılar. Bunun üzerine Peygamberimizin (sav) belki İslâm dinini kabul ederler ümidiyle Taiflilere gitmiş ve onları İslâm'a davet etmiştir. Taif Mekke'ye 80 km. uzaklıkta yüksek ve serin bir şehirdir. Ancak oradan da üzgün ve eli boş vaziyette dönmüş bir bağ bekçisi müslüman olmuştu.

Mekke'ye geldiğinde Peygamberimiz'in (sav) üzgünlüğünü gidermek için Cenab-ı Hak Hucun denilen yerde Cinlere emretmiş ve Peygamberimizin (sav) okuduğu Kur'an-ı Kerim-i dinlemişlerdir.

Yedi kişilik bir kabile olduğu söylenen bu cinler grubunun Peygamberimizin (sav) okuduğu Kur'an-ı dinlemesi Peygamberimizin (sav) fevkalade memnun ve mesrur etmiştir. Cinlerin Kur'an-ı Kerim-i dinledikleri bu mekana daha sonra bir mescid yapılmıştır ve ismine de Cin Mescidi denilmiştir. Vakti olan hacı ve umrecilerin orayı ziyaret etmeleri, iki rekat namaz kılmaları ve İslâm için nice çile ve meşekatlerin çekildiğini İslâm'ın bizlere kolay ulaşmadığını hatırlayıp dini şuurumuzu artırması için Rabbimize dua etmeleri tavsiye olunur

Cebel-i Nur

Nur dağı eski adıyla Cebel-i Hıra.Hıra mağarasının bulunduğu dağ. Rasulullah (sav) Efendimizin kırk yaşlarına geldiklerinde, içine yerleşen inzivaya çekilme, ibadet ve tefekkür duygu ve arzularını gerçekleştirmek için bu dağdaki mağarayı seçmişti. Zirveye yakın, Beytullaha bakan istikamette, yönü de Kâbe'ye yönelik bu mağaraya yerleşmiş, gönlüne yerleşen bu duyguyla insanlardan uzak bu ıssız mağarada tefekküre dalar, hanif dini üzerine ibadet ederdi. Yiyecek ve içeceği bitince Mekke'ye gelir, Hz. Hatice validemizin hazırladığı yiyecek ve içecekleri alır ve tekrar mağaraya dönerdi.

Günler bu şekilde devam ederken Ramazan-ı Şerifin 26. günü (6 Ağustos 610 M) büyük buluşma anı gelip çatmış, o seçilmiş insan bu ıssız dağda bir anda karşısında Cibril (as)'i görmüş dehşetle ürpermişti. Kendisine “**Oku**” diyordu. O, ürperti içinde “ben okuma bilmem” diye cevap verdi.

Ama Cibril (as) kendisini sıkıyor ve yine “oku” diyordu. O yine “ben okuma bilmem” diye cevap verdi. Cibril (as) kendisini tekrar sıkıyor ve üçüncü defa “oku” diyor ve aynı cevabı alıyordu. Peşinden “Yaratan rabbinin ismiyle oku....” diye başlayarak Alak Suresinin ilk beş ayetini tebliğ ediyor ve gözden kayboluyordu.

Ürperti ve dehşet geçmemiştir. Ama ayeti kerimelerin gönlüne nakşedildiğini hissetmiş, üslup ve mana güzelliğinin lezzetini duymuştu. Böylece burada nübüvvetin ilk günleri başladı.

Cebel-i Sevr

Peygamberimizin Mekke’den Medineye giderken saklandığı mağaranın bulunduğu dağ. Mekke yakınlarında haremi şerifin güney kısmındadır.

Peygamberimiz burada Hz. Ebubekir ile üç gün kalmışlardır. Buradan henüz müşrik olan yol rehberi Abdullah b. Üreykıt

rehberliğinde batıya doğru yönelerek, sonra da kuzeye dönerek sahil yakınlarından Medineye doğru yola çıkmışlardır. Mağarada kalındığı sürede Hz. Ebubekir'in yanında çalışan Amir b. Führeyre götüğü sürüler ile izleri kapatmış ve süt ihtiyaçlarını karşılamıştır. Hz. Ebubekir'in oğlu Abdullah çocuk yaşta iken Mekke'de konuşulanları aktararak onlara yardım etmiş, kızları Hz. Esmâ yiyecek ve içecek taşımışlardır. Bütün tedbirlere rağmen müşrikler mağara önlerine kadar gelmeyi başarmışlardır. Hz. Ebubekir'in tereddütleri karşısında Rasulullah "Üzülme Allah bizimle beraberdir" diye teselli etmiştir. Cenab-ı Hak Rasulullahı korumuş örümcekle mağaranın önü kapanmış ve güvercinler yuva yapmışlardır. Bunu gören müşrikler burada insan yaşamıyor diyerek ayrılmışlardır.

Arafat

Mekke-i Mükerreme'nin doğusunda Hareme 20-22 km mesafede geniş düz bir sahanın ismidir. Zilhicce ayının 9. günün hac için vakfe burada yapılır. Bu vakfe haccın ilk rüknüdür. Peygamberimiz vakfesinin Cebeli Rahmenin önlerinde kible istikametine yakın bir yerde yapmış ve veda hutbesini burada irad etmiştir. İlk ve son haccı olan veda haccında öğleyle ikindi namazını birleştirerek Mescidi Nemire'nin bulunduğu yerde kılmıştır. Mescidi Nemirenin diğer adı, Mescidin Arafat kible istikametine Urena Vadisi bulunduğu içinde Mescidi Urene'dir. Urene Vadisi Arafattan değildir. Arafat, Mekke Harem sınırları dışındadır.

Cemel-i Rahme

Arafat vadisinin doğusundaki dağın adıdır. Rivayetlere göre Hz. Adem (as) ile Hz. Havva burada buluşmuşlardır.

Peygamberimiz (sav) bu dağın etekle-

rinden veda haccında veda hutbesini saha-
beye irâd etmiştir.

Müzdelife

Müzdelife, Arafat'la, Mina arasında
Minaya yakın geniş bir alandır. Arafat'tan
güneş batınca buraya gelinir akşam ile yatsı
namazları yatsı vaktinde burada cem edilir.

Meş'ari'l-Haram bu sahanın ortasın-
dadır. Ana cemaat burada namaz kı-
lar.Cemrelere atılacak taşlar buradan top-
lanması en uygun olandır.

Hacılar sabah namazını burada eda
ederler, vakfelerini yaparlar. Müzdelife
Vakfesi vaciptir.

Müzdelife ile Mina arasında Muhassar
denilen vâdi vardır. Ebrehenin Kâbe'yi
yıkmaaya gelen fiili ordusu bu vadide sürü-
ler halinde kuşların attığı taşlarla helak
edilmiştir.Onun için bu vadi süratlice geçi-
ilir.

Mina

Mina Müzdelife ile Mekke arasında, Mekke istikametinde Akabe vadisinin başlaması ile son bulan dağlarla çevrili bir sahadır. Taşlama yapılan cemrelerin bulunduğu yerdir. Hacda geceleri burada geceleme sünnettir. Mescidi Hayf buradadır. Hz. İbrahim oğlu İsmail'i kurban etmek için bu mıntıkaya getirmiştir. Rasullullah (sav) Medinelilerle bulunduğu akabe vadisi de buraya bilhassa büyük cemreye yakındır. Buluşmanın 1. ve 2. akabe biatlarının yapıldığı yerde Biat Mescidi diye anılagelen küçük bir cami vardır.

Medine Ziyaret Yerleri

İslâm devletinin ilk başşehri olan, kendi diyarını terketmek zorunda kalan Allah Rasulü ve binlerce sahabiyi bağrına basan Medine, şüphesiz azim dolu, ihlas dolu, sadakat, sebat ve cihad aşkıyla dolu bu aziz insanların ve cereyan eden hadise-

lerin, binlerce hatırasını taşımaktadır.

Aynı zamanda ilk cihat merkezi olan bu güzel şehir, peygamber şehri, ilk toplu uhuvvet ve ilk cihad merkezidir.

Mekke’de olduğu gibi burada da alışlagelen yerleri kısaca tanıtacağız.

Uhud ve Uhud Şehidliği

Uhud, Medine’nin kuzeyinde, Mescidi Nebeviye yaklaşık 5 km. mesafededir. Rasulullah (sav) “Uhud bizi sever bizde Uhudu severiz” diye sevgisini gösterdiği dağdır.

Uhud gazvesi hicri 3. yılda şevval ayının ortalarında İslâm orduları ile Bedir gazvesinin öcünü almak isteyen Mekke müşrikleri arasında yapılmış, büyük bir imtihana sahne olmuş, savaş kazanılmışken okçuların zafer neşesi ile Rasulullah’nın kesin emrine rağmen yerlerini terketmesi, başlarındaki emirin ikazlarına uymamaları se-

bebiyle aleyhe dönüşmüş, sahabilerden 70 kişi şehid olmuş, Peygamber Efendimiz ise yaralanmıştır.

Alınan ağır darbeye rağmen şahsi azim ve gayretlerin de tesiriyle İslâm ordusu yeniden toparlanmış, müdafa harbine geçilerek, müşriklerden gelecek daha büyük zarar savuşturulmuştu.

Şehidler arasında Peygamberimizin amcası Hz. Hamza, İslâm'ın ilk davetçisi Mus'ab İbni Umeyr de vardı.

O günden sonra Okçular Tepesi olarak anılan tepe Uhud dağının Medineye bakan tarafındadır. Bu tepe ile Uhud yamaçları arasındaki vadi yaklaşık" 1 km. enindedir. Savaş bu sahada cereyan etmiştir. Şehidlik de buradadır. Okçular tepesine daha yakındır.

Kibleteyn Mescidi

Hicretten önce ve hicretin ilk yıllarında

namaz için kible Kudüsteki Beyt'ül Makdis idi. Peygamberimiz Mekkede iken namazlarını daha ziyade Rüknu Yemani tarafında kılar, oradan Beyti Makdise döner ve Kabeyi böylece araya alırdı.

Medineye varınca Mekke güneyde Kudüs kuzeyde kaldığı için bu mümkün olmadı. Gönlü hep Beytullah'ı arzu ederdi. Ama emir gelmediği için kible edinemiyordu. Nihayet hicretten 16-17 ay sonra “Ey Rasulüm; yüzünü semaya doğru çevirip durarak bir arayış içinde olduğunu görüyoruz. Seni gönlüne hoş gelecek, arzu edegeldiğin kibleye döndürüyoruz. Yüzünü artık Mescidi Harama çevir, Beytullah'ı kible edin” ayeti nazil oldu. Böylece kabeye doğru namaz kılmaya başlandı. Aynı zamanda iki kibleye yönelindiği için bu mesjid İki Kibleli Mescid olarak anılmıştır.

Fetih Mescidleri

Hendek Gazvesinde Karargah Kurulan Saha

Mesâcid'i Seb'a: Halk dilinde Yedi Mescidler diye anılır.

Yahudilerin tahriki ile çevre kabilelerle de anlaşılan Mekke'li müşrikler müminlerin üç katından daha fazla bir güçle savaş hazırlıkları yaparken, müdafaada kolaylık olur diye Selmani Farisi'nin teklifi üzerine anlaşmalı ve taşlık araziden geri kalan açık bölgeye, bütün meşakkatlere göğüs gererek büyük bir hendek kazılmıştır.

Medine'nin kuzey doğusundan batısına kadar uzanan Harratü Vakım ile Bathan Vadisi arasında yer alan bu hendeğin en zayıf noktası Sel' Dağı önlerinde bırakılmış, karargahlar da buraya kurulmuş, düşman burada karşılanmıştır.

Karargah noktalarına daha sonra bina edilen mescidler, halen Yedi Mescidler veya Fetih Mescidleri olarak anılmaktadır.

Kuba Mescidi

Rasulullah (sav) Efendimiz, Medineye hicretleri esnasında Medine yakınlarındaki Kuba köyünde konaklamış burada bir müddet misafir olarak kalmış, bu esnada Kuba Mescidini bina etmişlerdir.

Kur'ân-ı Kerim'de “takva üzerine kurulu mescid” diye övülen bu mescidi ve “temizliği sevenler” olarak övülen, temiz ve misafirperver Kubalıları Peygamberimiz bilhassa Cumartesi günleri ziyaret eder, onların gönüllerini hoş ederdi.

Cuma Mescidi

Peygamber Efendimiz hicret esnasında Kuba'da konakladıktan sonra bir cuma günü Medine'ye doğru yola çıkmış, biraz ilerleyip Beni Salim ibni Avf topraklarına gelince Rânûna denilen vadide Cuma vakti girmişti.

Peygamberimiz, cuma namazını bura-

da kıldı. Bu Peygamberimizin kıldırıldığı ilk cuma namazı idi.

Buraya yapılan mescid ise Cuma Mescidi olarak şöhret buldu.

Medineden Kuba'ya giderken, Kuba yakınlarında yolun sağındadır. Küba mescidinin kuzey ve batı tarafından görülmektedir.

Cennetül Baki

Mescidi Nebevi'nin doğusundadır. Asrı saadetten bu yana kabristanlıktır. On bin civarında sahabinin yattığı biliniyor. Burada medfun bulunanların arasında Hz. Osman, Hz. Abbas, Peygamberimizin halası Safiye, zevcelerinin ekserisi, kızları, oğlu İbrahim, süt kardeşi Osman İbn'i Maz'un vardır.

Ayrıca Mescidi Nebi çevresinde Mescidi Gamame, Mescidi Ebubekir, Mescidi Ömer, Mescidi Osman, Mescidi Ali, Mes-

çidi Bilal, Mescidi Ebuzer... gibi mescid-
lerde bulunmaktadir.

Kâbe-i Muazzamanın Krokisi

1. Kral Fahd Girişî
2. Umre Kapısı
3. Fetih Kapısı
4. Kral Abdülaziz Kapısı
5. Haceru'l-Esved
6. Makam-ı İbrahim
7. Kuzey Köşesi
8. Kâbe Kapısı
9. Batı Köşesi
10. Altın Oluk
11. Yemen Köşesi
12. Zemzem Kaynağı
13. Safa
14. Hatim
16. Acyad kapısı

17. Bilal Kapısı
18. Hunayn Kapısı
19. İsmail Kapısı
20. Safa Kapısı
21. Benî Haşim Kapısı
22. Ali Kapısı
23. Abbas Kapısı
24. Nebi Kapısı
25. Babu's-Selam Kapısı
26. Şeybe Kapısı
27. Hacün Kapısı
28. Mu'allâ Kapısı
29. Mad'a Kapısı
30. Merve Kapısı
31. Karara Kapısı
32. Ömer Kapısı
33. Nedve Kapısı
34. Şam Kapısı
35. Kudüs Kapısı

36. Medine Kapısı

37. Hudeybiye Kapısı

38. Merve

Mescid-i Nebevî'nin Krokisi

1. Ağlayan hurma kütüğü
2. Hz. Aişe sütunu.
3.
Hz. Lubabenin kendini bağladığı tevbe sütunu
4.
Hz. Peygamber (s.a.v)'in iti kâfta iken yanına yataklarını koydukları serir sütunu
5.
Hz. Peygamber (sav)'in korumalığını yapan sahabelerin beklediği Muharres Sütunu
6.
Hz. Peygamber (sav)'in yanında heyetleri kabul ettiği Vufud Sütunu
7.
Hz. Peygamber (sav)'in teheccud namazlarını kıldığı Teheccud Sütunu
8.
Halen imamın namaz kıldırıldığı Mihrap
9.
Hz. Peygamberin namaz kıldırıldığı Mihrab

10.

Halen hutbelerin okunduğu Minber

11.

Hali hazırda müezzinlerin bulunduğu Müezzinlik

12. Kapı

13. Kapı

14.

Hz. Peygamber (sav)'in Kabri Saadeti

15.

Hz. Ebubekir'in (ra)'ın Kabri

16. Hz. Ömer (ra)'ın Kabri

17.

Üzerinde Azhâb süresinin 40. ayetinin yazılı olduğu 1. pencere

18.

Üzerinde Hucurat süresinin 3. ayetinin yazılı olduğu 2. pencere

19.

Üzerinde Hucurat süresinin 2. ayetinin yazılı olduğu 3. pencere

20. Cibril Makamı

21. Baki Kapısı

22. Cibril Makamı

23. Nisa Kapısı

24.

Eskiden hizmetkârların bulunduğu yüksekçe yer.

26. Selam Kapısı

27.

Cennet Bahçesi (Yeşil alan seçili olan kısım)

Cennetü'l-Baki Krokisi

Notlar: